

U K R A I N I A N

Basic Course

Volume XV

Lessons 111-118

March 1956

Army Language School
Presidio of Monterey, California

ЧАСТИНА I.

ДІАЛОГ.

(закінчення)

ФЕДІР: Вибирайте, куди йдемо. Зараз починається футбольний матч. Але одночасно в спортзалі відбувається змагання в волейбол і баскетбол.

МИКОЛА: По радіо сказали, що волейбольні й баскетбольні змагання відклали (перенесли) на¹ завтра. Ходімо дивитися футбольний матч.

На стадіоні.

ОЛЬГА С.: Динамівці мають сильний напад. Дивіться, як вони нападають (атакують)! Атака за атакою!

ГАЛІНА: Але захист у них слабкий.

МИКОЛА: На мою думку, захисники "Спартак" захищають (боронять) свої ворота чудово. Знають, що змагаються за перше місце.

ФЕДІР: Крім того, вони мають першокласного воротаря (голкипера). Він боронить свої ворота, як чорт.

ОЛЬГА С.: Увага! Динамівці наближаються до ворожих воріт. Дивіться, як центр нападу Дяченко веде м'яч. Гол!

ГАЛІНА: Немає. Воротар кинувся на Дяченка, як тигр, і узяв м'яч прямо з-під ноги.

МИКОЛА: З того часу, як цей воротар почав грати² в команді "Спартак", команда почала грати краще.

ФЕДІР: Дивіться, як один із динамівців грає головою! Мені здається, що спартаківці трохи розгубилися.

ОЛЬГА С.: Не турбуйся, вони ще покажуть своє вміння грати. Всім відомо їхня майстерність.

ГАЛИНА: В їхній команді виключно молоді хлопці, а в динамівців є й літні гравці.

МИКОЛА: Вони покладають всю надію³ на цих гравців, бо це хлопці з великим досвідом.

ОЛЬГА С.: Чому задні гравці не перебігають через білу лінію в центрі поля?

МИКОЛА: Це межа, яку захист не має права перебігати. Тільки передні гравці, що нападають, мають це право.

ФЕДІР: Мають, але разом із м'ячем. Мені здається, що з-поміж усіх футболістів Дяченко найкращий. Чи не так?

ОЛЬГА С.: Увага! Динамівці біля воріт. Гол, гол!

ГАЛИНА: Тепер "Спартак" пропав. Я це передбачала.

ФЕДІР: Вони ще спробують звести гру в нічию. Будуть боротися до останньої секунди.

МИКОЛА: Дивіться! Дяченко так ударив м'яч, що лопнула камера. Суддя дає новий м'яч.

О́ЛЫГА С.: До закінчення матчу залишилося декілька секунд.

ГОЛОС ДИ́КТОРА: Футбо́льний матч між ко́мандами "Дина́мо" -
"Спарта́к" закінчи́вся з раху́нком 1 : 0 на ко́ристь
"Дина́мо".

1. відкла́сти /перенести/ щось на за́втра /на понеді́лок.../ -

- to postpone for tomorrow /Monday ... /

2. з то́го ча́су, як цей ворота́р поча́в гра́ти -

- since the time this goal-keeper started to play

3. покла́дати наді́ю на / + acc./ -

- to place one's confidence in .

P A R T II.

GRAMMAR.

Par. 1. The preposition о(об) .

Notice the use of the preposition о(об) + loc. in expressions of time:

Це було о третій (об
одинадцятій) годині.

It was at 3:00 /11:00/

Вона прийшла о-пів на
першу (годину).

She came at 12:30.

Він повернувся о-чверть
на п'яту.

He returned at 4:15.

The preposition об + acc. corresponds to the English "against" + object:

Він ударився об
стіну.

He struck himself against
the wall.

Par. 2. The preposition при.

The preposition при /by, near/ + loc. is used to indicate location or presence.

Його хата стоїть
при дорозі.

His house stands by the
road.

Вона була при ньому
цілий день.

She was with him the whole
day long.

Certain Ukrainian expressions with the preposition при are translated as follows:

це було при мені

- it was in my presence

у мене не було при
собі грошей

- I had no money about /on/
me

він має при собі всі
папери

- he has all the papers
by him

при заводі

- attached to the factory

при університеті	- affiliated with the university
при вході (виході)	- at the entrance /exit/
при денному світлі	- by daylight, by the light of day
при місячному світлі	- by moonlight
при смерті	- at death's door
при цьому	- herewith
при існуючих умовах	- under the existing circumstances
при умові, що	- under the condition that

Par. 3. The preposition **край**.

The preposition **край** /on the side of, by, near/ + gen. is used to indicate location.

Край дороги росте
дерево.

A tree grows on the side of
the road /by the road/.

Човні пливуть край
берега.

The boats are floating by
the bank.

Par. 4. The preposition **поруч**.

The preposition **поруч** /next to/ + gen. is used to indicate location.

Вони сиділи поруч
мене.

They were sitting next
to me.

Certain Ukrainian expressions with the preposition **поруч** are translated as follows:

сидіти (стояти, лежати) поруч кого (чого)	to sit /stand, lie/ next to somebody /something/
сісти (стати, лягти) поруч кого (чого)	to sit down /stand, lie next to somebody's /something/

Note 1. The preposition пóруч sometimes is followed by the preposition з(13) + instrumental.

Я сиді́в пóруч з(13)
її брата́м.

I was sitting beside her
brother.

Note 2. Sometimes the word пóруч is used as an adverb:

Кóні бі́гли пóруч.

The horses ran neck
to neck.

Він живе́ пóруч.

He lives next door.

Шко́ла знахо́диться якра́з
пóруч.

The school is located
quite near.

Par. 5. The preposition пóвз.

The preposition пóвз /past, by/ + acc. is used to indicate
motion:

Вони́ пройшли́ пóвз ме́не.

They passed by me.

Вона́ пройшла́ пóвз
буди́нок.

She passed by the
house.

Par. 6. The preposition мі́мо.

The preposition мі́мо /past, by/ + gen. is used to indicate
motion also:

Він пробі́г мі́мо
буди́нку.

He ran past the house.

Вона́ пройшла́ мі́мо
нього́.

She passed by him.

Par. 7. The verbs бі́тися and боро́тися.

The verb бі́тися means "to fight against" while the verb боро́тися means "to struggle for", "to wrestle".

Під час останньої
війни американці би-
лися з німцями.

During the last war
Americans fought against
the Germans.

Ми боремося за
свободу.

We struggle for
freedom.

Двоє хлопців боро́-
лися на траві.

Two boys were wrestling
on the grass.

P A R T III.

HOMEWORK.

I. Translate into Ukrainian:

I have three grown sons. Two of them are smart boys, but the third is a football player. He doesn't want either to study or to work; he only plays football. He says that he wants to become a football player with the football team "Locomotive" or "Spartak". Yesterday he put a pair of torn shoes in front of me and said: "They must be repaired immediately, for I cannot play football barefooted." I hear similar things from him every month. And you, of course, know how difficult it is to get shoes repaired at our place. That's because it's very difficult to get leather.

Once I went to see how they play football. I think it's a stupid game, for, as you know, it's against the rules to catch the ball in the hands. The rules permit one to hit the ball only with the feet, head or chest. If that's so, why did God give hands to man? If I could write these rules, I would write everything in reverse. Do you know that eleven players play on a football team? Five - attack; five - defense, and one - goal-keeper. Besides that, there is one referee who watches /keeps/ order.

II. Translate the sentences marked by a star in part IV-B.

A.

З-поміж усіх родів спорту футбол є найбільш масовим спортом у сучасній Україні. Футбольні команди існують майже в кожному великому селі, майже при кожному навчальному закладі або при кожній фабриці чи заводі.

Крім футболу, велику увагу приділяють також волейболу й баскетболу. Тренування й змагання волейбольних і баскетбольних команд відбувається протягом цілого року в спеціальних спортзалах, що є при більших навчальних закладах і при спортивних клубах. Однак (однак) тільки невелике число людей захоплюється грою в баскетбол або волейбол.

Футбольні матчі навпаки притягають увагу багатьох тисяч глядачів. У дні змагань заслужених команд, що захищають честь* своїх міст або спортивних товариств, люди тільки й говорять про ці змагання. Скрізь можна почути такі слова і фрази: "Ці добре грали, але їм бракувало атаки", "ті мають добрий напад; вони змагалися, як тигри", "у цих першокласний голкіпер, а інші гравці такі, що на них не можна покладати ніякої надії", "суддя був без потрібного досвіду й робив багато помилок", "я так і передбачав, що виграють "зелені" і тому подібне.

Українські імігранти, що живуть у країнах вільного світу,

* honour

мають багато спортових товариств і клубів. Тут вони займаються всіма родами спорту й організують власні олімпіади. В місті Чикаго, наприклад, є спортове товариство "Леви".* Це спортове товариство має свою власну радіопрограму, диктором і керівником якої є воротар футбольної команди Дубляниці, що не один раз показував свої вміння й майстерність у змаганнях з іншими клубами.

І тут, у вільному світі, футбол є наймасовішим спортом українських імігрантів. Тільки в Америці є понад 20 спортових товариств, що мають свої футбольні команди. Вони змагаються з командами імігрантів інших народів. Дуже часто вони зустрічаються також і з футбольними командами українських спортивних товариств Канади. В місті Монреаль у Канаді є футбольна команда "Україна". Вона з честю захищає це ім'я на всіх змаганнях, а в 1955 році стала чемпіоном Канади з футболу й одержала нагороду Карлінга. Американський футбол не має нічого спільного з європейським футболом. В Америці в футбол грають руками, а не ногами.

* lions

B.

Translate the following sentences:

1. Be careful; don't bump yourself on the door.
2. They walked shoulder to shoulder.¹
3. I just feel like throwing in the sponge.²
- * 4. While walking in the forest I knocked my foot against a stone.
5. He won't lift a finger for you.³
6. She lives at school.
7. Show your ticket at the door.
8. I haven't enough money on me..
9. There's always somebody at her side.
10. I said it in his presence.
11. She was near death.
12. Who's that man standing next to the woman in the green dress?
- * 13. They live alongside of us.
- * 14. If you're going past the post office, buy me some stamps.
15. Yesterday you passed by my house, but didn't come to see me. Why?
- * 16. Going (/) straight, you'll see a little house on your left; pass by it and after a while turn to your right...
17. When we were passing by that house, I noticed a man on its roof.
18. How often have you passed by him today?

-
1. пліч-о-пліч
 2. просто хоч головою об стіну бийся
 3. Він для вас і палець об палець не ударить.

атака /ж/ атаки		attack, assault
атакувати - заатакувати атакую атакуєш атакує атакуємо атакуєте атакують	/Inf./	to attack, to charge, to assault
баскетбол /ч/		basketball
баскетбольний, -а, -е, -і	/Adj./	basketball
боронити - оборонити бороню борониш боронить боронимо бороните боронять	/Inf./	to defend, to guard, to protect
боротися борюся борешся боряться боремося боретесь борються	/Inf./	to wrestle, to fight, to strive, to struggle
виключний, -а, -е, -і	/Adj./	exceptional, exclusive
виключно	/Adv./	exceptionally, solely, exclusively
відкладати - відкласти відкладаю відкладу відкладаєш відкладаєш відкладає відкладає відкладаємо відкладаємо відкладаєте відкладаєте відкладають відкладають	/Inf./	to lay aside, to put away, to delay, to postpone
вміння /с/		skill, ability
волейбол /ч/		volleyball

волейбольний, -а, -е, -і	/Adj./	volleyball
воротар /ч/ воротарі		goalkeeper
гол /ч/		goal
голкипер /ч/ голкипери		goalkeeper
гравч /ч/ гравці		player
диктор /ч/ диктори		announcer
динамівець /ч/ динамівці		dynamo-man /a man belonging to sport organization "Dynamo"/
задній, -я, -е, -і	/Adj./	rear, back
захист /ч/		defense, protection
захистіти - захистити захисцю захищу захисцеш захистиш захисця захистить захисцемо захистимо захисцете захистите захисцяють захистять	/Inf./	to defend, to guard, to protect
зводити - звести зводжу зведу зводиш зведеш зводить зведе зводимо зведемо зводите зведете зводять зведуть	/Inf./	to settle up, to bring together
змагатися змагаюся змагаєшся змагається змагаємось змагаєтесь змагаються	/Inf./	to compete, to rival
з-поміж	/Prep./	from, from among

камера /ж/ камери		inner chamber
кида ¹ тися - ки ¹ нутися кидаюся ки ¹ нуся кида ² шся ки ² нешся кида ³ ється ки ³ неться кида ⁴ ємося ки ⁴ немося кида ⁵ єтеся ки ⁵ нетеся кида ⁶ ються ки ⁶ нуться	/Inf./	to throw oneself, to precipitate oneself
ко ¹ ристь /ж/ ко ¹ ристі		use, profit, benefit, favor
літ ¹ ній, -я, -е, -і	/Adj./	summer, elderly
ло ¹ пнути ло ¹ пну ло ¹ пнеш ло ¹ пне ло ¹ пнемо ло ¹ пнете ло ¹ пнуть	/Inf./	to burst, to break down
ма ¹ йстерність /ж/		skill, mastery
ме ¹ та /ж/		aim, goal
м'я ¹ ч /ч/ м'я ¹ чі		ball
з-під	/Prep./	from under
на ¹ ближа ¹ тися - на ¹ близи ¹ тися на ¹ ближаюся на ¹ ближуся на ¹ ближа ² шся на ¹ ближишся на ¹ ближа ³ ється на ¹ близиться на ¹ ближа ⁴ ємося на ¹ близимося на ¹ ближа ⁵ єтеся на ¹ близитеся на ¹ ближа ⁶ ються на ¹ близяться	/Inf./	to near, to approach
на ¹ дія /ж/ на ¹ дії		hope; confidence
покла ¹ дати на ¹ дії		to cherish the hope
на ¹ па ¹ д /ч/ на ¹ пади		attack, assault, aggression

напада́ти - напа́сти	/Inf./	to attack, to assault,
нападаю́	нападу́	to fall upon
напада́еш	нападе́ш	
напада́е	нападе́	
напада́емо	нападемо́	
напада́ете	нападете́	
напада́ють	нападуть	

ні́чий, -я, -є, -ї	/Adj./	nobody's, belonging to nobody, no man's
--------------------	--------	--

одноча́сний, -а, -е, -і	/Adj./	simultaneous
-------------------------	--------	--------------

одноча́сно	/Adv./	at the same time, simultaneously
------------	--------	----------------------------------

перебіга́ти - перебі́гти	/Inf./	to cross, to run across,
перебігаю́	перебіжу́	to desert
перебіга́еш	перебіжи́ш	
перебіга́е	перебіжи́ть	
перебіга́емо	перебіжимо́	
перебіга́ете	перебіжите́	
перебіга́ють	перебіжать	

передні́й, -я, -є, -і	/Adj./	front
-----------------------	--------	-------

передбача́ти - передбачи́ти	/Inf./	to foresee, to foreknow
передбачаю́	передбачу́	to expect
передбача́еш	передбачи́ш	
передбача́е	передбачи́ть	
передбача́емо	передбачимо́	
передбача́ете	передбачите́	
передбача́ють	передбачать	

переноси́ти - перене́сти	/Inf./	to transfer, to convey,
переносу́	перенесу́	to shift.
переноси́ш	перенесе́ш	
переноси́ть	перенесе́	
переносимо́	перенесемо́	
переноси́те	перенесете́	
перенося́ть	перенесу́ть	

пропада́ти - пропа́сти	/Inf./	to be lost, to disappear,
пропадаю́	пропаду́	to vanish
пропада́еш	пропаде́ш	
пропада́е	пропаде́	
пропада́емо	пропадемо́	
пропада́ете	пропадете́	
пропада́ють	пропадуть	

розгуб'юватися -	розгубитися /Inf./	to be at a loss,
розгублююся	розгублюся	to be concerned
розгублююся	розгубишся	
розгублюється	розгубиться	
розгублюємося	розгубимось	
розгублюються	розгубитесь	
розгублюються	розгубляться	

спартаківець /ч/
спартаківці

spartak-man /a man belong
to the sport organization
"Spartak"

спортзала /ж/
спортзали

sport hall, recreation hall

суддя /ч/
судді

judge; referee /sport/

тигр /ч/
тигри

tiger

U K R A I N I A N

Basic Course

Lesson 112

ЧАСТИНА І.

ДІАЛОГ.

ПАРА́СКА: Що ти так пи́льно (ува́жно) розгляда́єш, Костянти́не?

КО́СТЬ: Прогляда́ю теа́тральну програ́му. Хо́чу піти́ з тобо́ю куди́-небу́дь.

П.: Але́ ти ж зна́єш, що та́то не пуска́є мене́ ніку́ди одну́.

К.: Я попро́шу його́ пустіти тебе́ зі мно́ю. Він зна́є, що на ме́не мо́жна помла́стися.¹

П.: Якщо́ ти його́ перекона́єш, я бу́ду дуже́ рада. Але́ бо́юся, що він не дасть своєї́ зго́ди.

К.: Мо́жна обду́рити його́. Сна́жй, що ти йдеш в кіно́ зі своєю́ прия́телькою.

П.: Який ти хі́трий! Але́ якщо́ він дізна́ється, що я була́ з тобо́ю, він бу́де дуже́ гніва́тися.

К.: Погні́вається, погні́вається та й переста́не.

П.: Я не люблю́ сварі́тися з та́том, але́ гара́зд. Якщо́ все вда́ється, пі́демо в кіно́.

К.: Мені́ набри́дло кіно́. Я охоче́ пішо́в би в о́перу. За́раз у теа́трі о́пери й бала́ету йду́ть "Тара́с Бу́льба", "Запо́рожець за Дуна́єм", "Карме́н" і "Аї́да".

П.: Не люблю́ о́пери за їх́ штучні́сть. Всі́ дійові́ особи́ не го́воря́ть, а співа́ють. В житті́ так не бува́є.

К.: Мо́жна подиви́тися "Ната́лку Полта́вку".

П.: "Наталку Полтавку" я бачила недавно удвох із мамом³.

К.: Можна піти в драматичний театр. В театрі імені Франка йде п'єса "Загибель ескадри" Корнійчука.

П.: Знаєш що? Ходімо на гарну музичну комедію або на концерт.

К.: Шкода, що наш симфонічний оркестр виїхав до Житомира.

П.: Ми маємо можливість побачити Одеських артистів. Вони зараз мають гастролі в центральному будинку радіонової армії.

К.: Приїзд одеситів це ціла подія. Згода. Йдемо на концерт, хоч я й не люблю музики...

П.: А я буду слухати музику з насолодою. Я завжди насолоджуюся на концертах. Коли ти купиш квитки?

К.: Я пошлю по квитки свого молодшого брата. Він сприятний хлопець і дістане квитки з-під землі.

П.: На який день ти думаєш взяти квитки?

К.: Ми можемо піти на концерт будь-коли, але думаю, що найзручніше буде піти в вихідний день.

П.: Сказано - зроблено. Моя справа - умовити тата, твоя - дістати квитки.

(закінчення буде)

1. поклада́тися (покла́стися) на ко́гось (на щось) -

- to place a trust in somebody (in something)

2. мені́ (нам, йому́...) набри́дло + infin. -

- it has palled on me (us, him...)

I'm sick and tired of...

мені́ набри́дло слуха́ти -

- I'm sick and tired of listening

мені́ набри́д(-ла, -ло, -ли) + noun -

- has palled on me; I'm sick and tired of...

мені́ набри́дли ка́рти -

- the cards have palled on me

I'm sick and tired of cards

3. удво́х (утрьо́х...) із кимсь -

- two of us together with somebody.

P A R T II.

GRAMMAR.

Par. 1. The preposition "but".

The preposition "but" in the meaning "except" is translated as крім (за винятком):

No one was there
but me.

Там нікого не було, крім
мене (за винятком мене).

Certain English expressions with the preposition "but" are translated as follows:

all but me	-	всі, крім мене
the last but one	-	передостанній.

Par. 2. The preposition "before".

The preposition "before" is translated as перед or до:

He stood before the
door.

Він стояв перед
дверима.

It was before my
arrival.

Це було до мого приходу.
(Це було перед моїм при-
ходом.)

Used as an adverb, "before" is translated as раніше :

I have been here
before.

Я був тут раніше.

Par. 3. The preposition "behind".

The preposition "behind" is translated as за, ззаду, позаду:

The garage is behind
the house.

Гараж знаходиться за
хатою (ззаду хати).

Certain expressions are translated as follows:

look behind you!	-	огля́ньтеся!
behind time	-	з запі́зненням
to be behind	-	запі́знюватися; відста́вати
he is behind other students	-	він відста́є від і́нших студе́нтів

Par. 4. The preposition "beside(s)".

мі́мо: The preposition "beside(s)" is translated as крім, побу́ч із(зі).

There are many others besides me who disagree with that.

Крім мене, є багато і́нших, що не зго́джуються з цим.

Mary sits beside me in the class.

Ма́рія сиди́ть побу́ч зі мно́ю в класі.

Note the following expressions:

beside the mark	-	ми́мо цілі
beside the purpose	-	недоці́льно (непотре́бно)

Par. 5. The preposition "during".

The preposition "during" is translated as під час, протя́гом, на протя́зі:

There were two air raids during the night.

Протя́гом (на протя́зі) но́чі було́ два пові́тряні на́лети (нальоти).

He was in Germany during the last war.

Він був у Німе́ччині під час оста́нньої війни́.

Par. 6. The preposition "except".

The preposition "except" is translated as крім (за винятком):

We have lessons every
day except Saturday
and Sunday.

Ми маємо лекції щодня,
крім (за винятком) суботи
й неділі.

Par. 7. The preposition "within".

The preposition "within" is translated as в межах, протягом (на протязі), не більше як через, не пізніше як через, менше як через, всередині, etc.

I shall be back within
a year.

Я повернуся не більше як
через (за) рік.
Я повернуся менше як через
(за) рік.
Я повернуся не пізніше як
через (за) рік.
Я повернуся протягом (на про-
тязі) одного року.

It was done within
a year.

Це було зроблено в межах
одного року.
Це було зроблено протягом
одного року.

Expressions with "within":

within hearing -

на відстані людського голосу

to stay within -

залишатися вдома

Par. 8. The preposition "over".

The preposition "over" is translated as над (понад), по, через:

The clouds are drifting
over the city.

Хмари плывуть над
містом.

He travels over
Ukraine.

Він подорожує (їздить)
по Україні.

The dog jumped over
the table.

Собака стрибнув через
стіл.

Expressions with "over":

over ten /twenty.../ dollars	- понад 10(20...) доларів
over the way	- через вулицю
not over well	- досить погано
he is over in America	- він уже в Америці
the lesson is over	- лекція закінчилася
over again	- ще раз
over against	- проти, навпаки
over and over	- багато разів (знову й знову)

Par. 9. The preposition "past".

The preposition "past" is translated as ПОВЗ, МИМО :

He walked past me.

Він пройшов мимо (пovз)
мене.

Expressions with "past":

half past one /two.../	- пів на другу (третю...)
the patient is past recovery	пацієнт безнадійно хворий.

Par. 10. Difference between перестати and зупинитися .

The verb перестати means "to cease", "to give up", "to throw up", "to stop" while the verb зупинитися / спинитися / means "to stop", "to halt", "to come to a stand".

Перестаньте розмовляти
/співати/!

Stop talking /singing/!

Дощ перестав.

It stopped raining.

Автомобіль зупинився біля
воріт.

The car stopped at the
gate.

Зупиніться на розі.

Please, stop at the
corner.

P A R T III.

HOMEWORK.

I. Translate into Ukrainian.

I like the theater and opera very much, but my wife likes symphonic music and movies. I don't understand symphonic music. Once I went to the concert, but within half an hour my head started to ache. My sister laughs at opera and says that it is an artificial thing. At home she sometimes sings instead of speaking. Yesterday she opened the door to my room and sang: "Get up! It's time for you to go to work." She calls it "Opera at Home." I don't think she's a serious woman and understands opera as well as a ram knows his way in a drug store. My children go to the movies very often. I don't let them go to the movies without their mother. She chooses films for them, for as you know, there are movies which instead of benefiting bring only harm. One of this kind was running yesterday in "The Star". The children tried to persuade me to let them go, but I didn't give my consent for that. They tried to convince me and argued with me a long time but without any success. When I say no, it means no.

II. Translate the sentences marked by a star in part IV-B.

Translation and Conversation.

A.

вистава	- play, performance	національний, -а, -е, -і	-
Відень	- Viena		- national, state
гетьман	- hetman /president/	опера	- opera
двір	- yard, household, court	оперета	- musical comedy
елемент	- element	репертуар	- repertuary, program

Український театр бере початок ще з найдавніших часів. Багато елементів театральної дії знаходимо, наприклад, у похоронах і весіллях. Але справжній театр, в якому відбувалися вистави п'єс, починається тільки в 17 віці.

В середині 18 віку в місті Глухові, що було тоді столицею України, при дворі останнього гетьмана Кирила Розумовського був уже окремий театр з оркестром. В ньому відбувалися переважно вистави італійських опер. До речі, син гетьмана Розумовського, що служив тоді у Відні, належав до найближчих друзів Бетховена.

Але тільки з іменем письменника Івана Котляревського, що жив у кінці 18-го й на початку 19 віку, зв'язаний початок нової української літератури й українського національного театру. За сто п'ятдесят років український театр має в своєму репертуарі кілька сот п'єс. Майже кожен український письмен-

ник писав п'єси, але́ найкращі п'єси, крім Івана Котляревського, писали такі письменники: Григорій Квітка-Основ'яненко, Тарас Шевченко, Іван Тобілевич, Марко Кропивницький, Михайло Старицький, Борис Грінченко, Іван Франко, Леся Українка, Микола Куліш, Іван Кочерга. Олександр Корнійчук, що його знають на Заході, писав переважно для пропаганди.

Українська опера бере початок від оперети, або музичної комедії. Оперетою зветься мала опера, де дієві особи не тільки співають, а й розмовляють. Музика оперет досить звичайна, проста, а текст переважно смішний. Тому оперети дуже часто називають музичними комедіями.

Першою оперетою, або вірніше сказати народною співо-грою, була "Наталка Полтавка" Івана Котляревського (опери Вортнянського й Березовського, написані у 18 віці, були дуже подібні до італійських і серед українських глядачів майже не мали успіху).

В 1863 році відбулася перша вистава другої музичної комедії (оперети) - "Запорожець за Дунаєм" Степана Гулака-Артемовського. Ще й тепер обидві ці оперети є в програмах українських театрів опери й балету.

Миколу Лисенка дуже часто називають батьком української національної опери, хоч, на жаль, всі його опери ("Тарас Бульба", "Утоплена", "Різдвяна ніч" та інші) тільки протягом останніх років одержали пропуск до українських театрів і глядачів.

B.

Translate the following sentences:

1. The library is open every day but Sunday.
2. She likes everybody but me.
3. The problem before us is an important one.
- * 4. I'll phone you before I leave.
- * 5. Come before evening.
6. Before that time she lived alone.
7. Do this before anything else.
8. I had never been here before.
9. The garden is behind the house.
10. They live behind us.
11. I'm not feeling well; besides, I haven't time.
12. Besides this company, there will be a few more units.
- * 13. I have to ask somebody else besides you.
14. I was sick all summer long.
15. I met him during the war.
16. I used to work during the night.
17. We met each other during my stay¹ in Monterey.
18. Everything was fine, except the weather.
19. I like the book well except for its ending.
20. All are here, except Mr. Danko.
21. We did it within a few hours.
22. Don't worry; she'll come within a day or two.
23. I'll have to leave you within a week.

1. під час мого перебування

24. We'll laugh over this some time.
- * 25. The dog jumped over the fence.
- * 26. How can we go over the river?
27. He traveled all over the country.
28. I don't think it's worth fighting over.
- * 29. It's over three kilometers from here to the school.
30. When is the play over?
31. He read it over and over¹.
32. We went past that village.
- * 33. Going past my house, don't forget to drop in.

1. to read over - перечитувати ще раз

СЛОВНИК - VOCABULARY

артист /ч/ артисти		artist, actor
балет /ч/ балет		ballet
будь-коли	/Adv./	some time, some day; ever
гастроль /ж/ гастро́лі		tour, performance
гніватися - розгніватися	/Inf./	to be angry, to rage
гніваюся		
гнівається		
гнівається		
гніваємося		
гніваєтеся		
гніваються		
діловий, -а, -е, -і	/Adj./	acting, energetic, enthusiastic
драматичний, -а, -е, -і	/Adj./	dramatic
ескадра /ж/ ескадри		squadron
Житомир		Zhytomyr
загибель /ж/ загибель		death, destruction, doom, loss
згода /ж/ згода		consent, agreement, compliance
комедія /ж/ комедії		comedy
можливий, -а, -е, -і	/Adj./	possible
набридати - набридли	/Inf./	to annoy, to bore, to bother
набридаю набридли		
набридаєш набриднеш		
набридає набридне		
набридаємо набриднемо		
набридаєте набриднете		
набридають набриднуть		
насолода /ж/ насолоди		pleasure, delight, enjoyment

насолоджуватися
 насолоджуюся
 насолоджуєся
 насолоджується
 насолоджуємося
 насолоджуєтеся
 насолоджуються

/Inf./ to take delight /pleasure/
 /in/; to enjoy

обдурювати - обдурити
 обдурюю обдурю
 обдурюєш обдурюєш
 обдурює обдурює
 обдурюємо обдурюємо
 обдурюєте обдурюєте
 обдурюють обдурюють

/Inf./ to deceive, to take in,
 to cheat, to dupe

одесит /ч/
 одесити

one from Odessa /odessaman/

оркестр /ч/
 оркестри

orchestra

переконувати - переконати /Inf./
 переконую переконую
 переконуєш переконуєш
 переконує переконує
 переконуємо переконуємо
 переконуєте переконуєте
 переконують переконують

to convince /of/, to persuade;
 to satisfy

п'єса /ж/
 п'єси

stage play

пильно

/Adv./ vigilantly, watchfully,
 alertly, attentively

погніватися
 погніваюся
 погніваєшся
 погнівається
 погніваємося
 погніваєтеся
 погніваються

/Inf./ to be angry, to fly into
 a passion

покладатися - покластися /Inf./
 покладюся покладуся
 покладешся покладешся
 покладеться покладеться
 покладемося покладемося

to rely upon; to depend /on/
 upon

покла́да́ється	покладе́тся		
покла́даються	покладу́ться		
прогла́дати - прогля́нути	/Inf./	to peer through, to miss to note, to look through /at/	
прогла́даю	прогля́ну		
прогла́даеш	прогля́неш		
прогла́дає	прогля́не		
прогла́даємо	прогля́немо		
прогла́даєте	прогля́нете		
прогла́дають	прогля́нуть		
програ́ма /ж/		program	
програ́ми			
пуска́ти - пусти́ти	/Inf./	to let, to allow, to permit, to let go	
пуска́ю	пусти́у		
пуска́еш	пусти́ш		
пуска́є	пусти́ть		
пуска́ємо	пусти́мо		
пуска́єте	пусти́те		
пуска́ють	пусти́ть		
розгла́дати - розгля́нути	/Inf./	to consider, to examine, to look at	
розгла́даю	розгля́ну		
розгла́даеш	розгля́неш		
розгла́дає	розгля́не		
розгла́даємо	розгля́немо		
розгла́даєте	розгля́нете		
розгла́дають	розгля́нуть		
сварі́тися - посварі́тися	/Inf./	to quarrel	
сварі́ся			
сварі́шся			
сварі́ться			
сварі́мося			
сварі́теся			
сварі́ться			
симфо́нічний, -а, -е, -і	/Adj./	symphony, symphonic	
спри́тний, -а, -е, -і	/Adj./	quick, sharp, neat, shrewd	
театра́льний, -а, -е, -і	/Adj./	theatrical	
удво́х	/Adv./	both of us together	
умовля́ти - умови́ти	/Inf./	to persuade, to induce, to exhort	
умовля́ю	умови́ю		

умовляе ^ш	умови ^ш
умовляе	умови ^{ть}
умовляемо	умовимо
умовляете	умовите
умовляют ^ь	умовля ^{ть}

хит^рий, -а, -е, -е, -и /Adj./ ely, cunning, artful

штуч^ність /ж/ artificiality, artificialness

U K R A I N I A N

Basic Course

Lesson 113

ЧАСТИНА І.

ДІАЛОГ.

(закінчення)

В театрі.

І.

КОСТЬ: Де ти так затрималася? Я чекаю на тебе з п'ятої години.

ПАРАСКА: Мене затримала мама. Послала мене в аптеку по ліки. Але ми не спізнилися. Де квитки?

КОСТЬ: Я десь заховав їх, щоб не загубити і тепер не можу відшукати. Знайшов! Ось вони.

ПАРАСКА (входячи до середини): Чи не думаєш ти, що фойє в нашому театрі тісне?

КОСТЬ: Звичайно, тісне. Театр був побудований сім років тому. Населення було втричі менше.

ПАРАСКА: Боже, який шум! Ходімо швидше в залу (в зал).

КОСТЬ: Треба запитати контролера, де наші місця.

КОНТРОЛЕР: Покажіть ваші квитки. Четвертий ряд, місця п'яте й шосте.

КОСТЬ: На балконі?

КОНТРОЛЕР: В партері.

ПАРАСКА: Чи ти мав коли-небудь місце в ложі?

КОСТЬ: Ніколи. Ложя занадто дорога. Ще був тільки перший дзвінок. Ти посидь тут, а я піду в буфет і принесу цукерок.

ПАРАСКА: Купи́ лі́пше плі́тку шокола́ду.

II.

КОСТЬ: Ось і я. Немає а́ні (ні) шокола́ду, а́ні (ні) шоколад-
них цукéрок. Купи́в два тістечка.

ПАРАСКА: Сіда́й. Обере́жно! На твоє́му сти́льці ці́ла купа
надо́журків і по́пелу!

КОСТЬ: Сви́нство! Добре, що ти помі́тила. То́бі не зда́ється,
що в за́лі зана́дто жа́рко (гаря́че)?

ПАРАСКА: Я так зме́рзла надво́рі, що я до́ві не мо́жу нагрі́тися
(зігрі́тися). Але́ якщо то́бі жа́рко, зні́ми (скинь) па́льто.

КОСТЬ: Зні́маю (скида́ю). Я покла́ду його́ на спі́нку тво́го
сти́льця.

ПАРАСКА: Клади́. Зверни́ ува́гу на цю да́му правору́ч. Пра́вда,
га́рна?

КОСТЬ: На ній бі́льше фа́рби й пу́дри, ніж краси́. Шо́б сказа́ти,
чи вона́ га́рна в ді́йсності, я му́сив би подиви́тися на не́ї
ра́но вранці́.

ПАРАСКА: За́жди вига́дуєш дурни́ці. З яких но́мерів скла́даєть-
ся сьо́годнішня програ́ма?

КОСТЬ: Спо́чатку те́нор Жук, бас Кова́ль і барито́н Гак співа́ють
трі́о. По́тім со́ло на саксофо́ні і со́ло на кларе́ті.

ПАРАСКА: Я люблю́ скри́пку, віолонче́ль і ба́ян.

КОСТЬ: Скри́пка є в програ́мі. Акомпанува́тиме на ро́блі відбо́-
ний піа́ніст.

ПАРАСКА: Якщо концерт закінчиться рано, ми можемо встигнути
на останній сеанс в кіно.

КОСТЬ: Згода. Увага. Дивись на сцену. Завіса підіймається
(піднімається).

P A R T II

GRAMMAR.

Par. 1. The preposition "since".

The preposition "since" is translated as з:

It has been going on
since 1950.

Це триває з 1950 року.

Used as an adverb, "since" is translated as "з того часу":

He has been happy
ever since.

Він жив щасливо з
того часу.

Used as a conjunction, "since" is translated as "з того часу як", "відколи":

What have you done
since we parted?

Що ви робили з того
часу, як ми розійшлись?

Par. 2. The preposition "around".

The preposition "around" is translated as навколо, навкруги:

He travels around
the world.

Він подорожує навколо
/навкруги/ світу.

Note the following expressions:

round the corner - за ро́гом

all the year round - цілий /ввесь/ рік

Par. 3. The preposition "toward/s/".

The preposition "toward/s/" is translated as до, в на-
прямку, близько, відносно, щодо:

Our plane was flying
towards London.

Наш літак летів у на-
прямку /до/ Лондону.

Note the following expressions:

there were towards a - їх було близько тисячі
thousand of them

as we got towards - в той час, як ми набли-
London зилися до Лондону

Par. 4. Future imperfective.

It was stated before that future imperfective of a verb is formed with the future of the verb бути and infinitive of the main verb, as:

я	б ^у ду чит ^а ти	I shall read
ти	будеш чит ^а ти	you will read
він, вона, воно	буде чит ^а ти	he, she, it will read
ми	будемо чит ^а ти	we shall read
ви	будете чит ^а ти	you will read
вони	будуть чит ^а ти	they will read

Another way of forming the future imperfective tense is by adding -му, -меш, -ме, -мемо, -мете, -муть to the infinitive, as:

я	чит ^а тиму	I shall read
ти	чит ^а тимеш	you will read
він, вона, воно	чит ^а тиме	he, she, it will read
ми	чит ^а тимемо	we shall read
ви	чит ^а тимете	you will read
вони	чит ^а тимуть	they will read

These forms of the future imperfective tense are used in both the literary language and colloquial speech. They may be used interchangeably.

Infinitives with the particle -ся are conjugated as follows:

<u>диви́тися</u>		-	to look, to view
я	диви́тимуся		I shall look
ти	диви́тимешся		you will look
він	} диви́тиметься		he, she, it will look
вона			
воно			
ми	диви́тимемося		we shall look
ви	диви́тиметесь		you will look
вони	диви́тимуться		they will look

Par. 5. Difference between замерзати and мерзнути.

The verb замерзати /perfective замерзнути/ means "to freeze" /fluid, food, etc./ while the verb мерзнути /perfective змерзнути/ means "to shiver".

Ріка́ замерзла.

The river has frozen up.

Учора́ було́ так холодно,
що я змерз.

It was so cold yesterday
that I was shivering.

P A R T I I I .

HOMEWORK.

I. Translate into Ukrainian:

How do you like our theater? Isn't it beautiful? And what a public we have! Do you like women painting themselves so much in our time? On the street one can meet old women too much make-up. Their lips are too red; their cheeks are too pink; their eyebrows too black, and on their hats is a whole garden of flowers. A woman who is 60 years of age, and it seems as if she is forty. What /how/ do you think, would it be better if we would meet only old pale women, without teeth, with deep wrinkles on their face? Would it be more pleasant for us? But, of course, it isn't necessary to use too much paint. In my opinion, if women paint themselves, they should paint so that the paint couldn't be seen. Take a look at that lady who's sitting over there in the second row in the orchestra! She's not young any more, but she's still very beautiful. She has on a beautiful suit and a hat made according to the last fashion. Her gloves match the color of the suit. By the way, where's your place? In the box? But the tickets for box seats/lodges/ are very expensive! I always watch the performances from the balcony. Are you familiar with today's program? At first it will be an accordion solo, and then a violin solo. No, I don't know who's going to accompany. The second part of the concert will be vocal. The tenor and soprano will sing a duet.

II. Translate the sentences marked by a star in part IV-B.

Translation and Conversation.

A.

бандура	- bandura	конгрес	- congress
бандурист	- bandura player	хор (капела)	- choir
імпреза	- a show, performance		

Слово "концерт" має два значення. Майже кожен з нас чув і бачив гру оркестрів або спів артистів чи хорів на сценах великих театрів і спеціальних зал. Така імпреза називається концертом.

В наш час за допомогою радіо й телевізорів ми можемо чути й бачити найкращі концерти майже щодня. Населення великого міста (такого, як, наприклад, Нью-Йорк, Філадельфія, чи Бостон) має змогу відвідувати щосуботи й щонеділі, а дуже часто й щодня, концерти симфонічних оркестрів, народних хорів, славетних піаністів, заслужених артистів опери і навіть звичайних артистів, що тільки починають свою кар'єру.

Друге значення цього слова є назвою спеціальної музичної п'єси, написаної для якого-небудь інструменту або для кількох інструментів, що їм акомпанує цілий оркестр, найчастіше - симфонічний. Ї, наприклад, концерти для скрипки, віолончелі, саксофона, роля тощо.

Щороку українці в Канаді й Америці насолоджуються концертами хору (капели) бандуристів імені Тараса Шевченка. Ця капела існує вже від 1924 року. Багато її учасників було заарештовано й знищено совєтською владою. А ті, що залишилися жити, під час другої світової війни потрапили на Захід. В 1948 році члени капели разом з родинами емігрували до Америки. Тепер вони живуть і працюють в Детройті.

Під час літньої відпустки вони виїжджають на кілька місяців на гастролі до більших міст Канади й Америки.

Капела бандуристів - це не звичайний хор, а разом хор і оркестр. Бандуристи співають, акомпануючи собі на українському національному інструменті - бандурі. Серед них є добрі тенори, баритони й баси. Кожна пісня, виконана капелою, принесе величезну насолоду не тільки українцям, а й людям, що ніколи не чули української музики. Капела вже виступала перед американським конгресом у Вашингтоні й мала великий успіх.

B.

Translate the following sentences:

1. I'm here since Monday.
- * 2. I haven't seen him since last spring.
3. It has been going on since we married.
4. What has happened in your life since we last saw each other?
5. I would like to go (⊗) around the lake with you.

6. We traveled around the world.
- * 7. Look around the building. ~~Maybe~~ he is there.
8. They went toward the village.
- * 9. She'll wait for you on the balcony.
10. Wait a minute; ~~maybe~~ I'll think something out.
- * 11. I know they'll detain you there a longer time, but, please, don't stay there for a long time. Come home immediately.
12. Please don't wait for me at six, because my work will detain me.
- * 13. You can go; no one will hold you back.
14. There it's very cold in the hall, and I'm afraid you'll be freezing there.
- * 15. They say that the population of our country will increase rapidly in the future.
16. Did you hear that an Italian tenor will sing in our club tonight?
17. The enemy soldiers will try to hide.
- * 18. Tomorrow we'll speak about music.
19. The people who have nothing to do always will conjure something bad about other people.

СЛОВНИК - VOCABULARY.

акомпанувати акомпаную акомпануєш акомпанує акомпануємо акомпануєте акомпанують	/Inf./	to accompany
ані	/Conj./	not, no
балкон /ч/ балкони		balcony
баритон /ч/ баритони		baritone
бас /ч/ баси		bass, basso
баян /ч/ баяни		accordion
вигадувати - вигадати вигадую вигадую вигадуєш вигадася вигадує вигадас вигадуємо вигадасмо вигадуєте вигадасте вигадують вигадасють	/Inf./	to invent, to devise, to imagine, to think out
виняток /ч/ винятки		exception, exclusion
відшукувати - відшукати відшукую відшукую відшукаєш відшукаєш відшукає відшукає відшукаємо відшукаємо відшукаєте відшукаєте відшукують відшукують	/Inf./	to seek, to search for; to find out
віолончель /ж/ віолончелі		violoncello, 'cello

грітися - нагрітися /зігрітися/ /Inf./ to warm up

гріюся нагріюся
гріюся нагріюся
гріється нагріється
гріємося нагріємося
грієтесь нагрієтесь
гріються нагріються

гаряче /Adv./ hotly, warmly

дама /ж/ lady
дами

дзвінок /ч/ bell
дзвінки

дійсність /ж/ reality, actuality

гарячо /Adv./ it is hot

завіса /ж/ curtain
завіси

затримувати - затримати /Inf./ to detain, to delay, to keep off

затримую затримую
затримуюш затримаш
затримує затримає
затримуємо затримаємо
затримуєте затримаєте
затримують затримають

затримуватися - затриматися /Inf./ to linger; to stay too long

затримуюся затримаюся
затримуєшся затримаєшся
затримується затримається
затримуємося затримаємося
затримуєтесь затримаєтесь
затримуються затримаються

кларнет /ч/ clarinet
кларнети

контролёр /ч/ ticket-collector, controller
контролери

краса /ж/ beauty

купа /п/ купи		heap, pile, mass
ложка /ж/ ложі		lodge, box /seat/
мерзнути - змерзнути мерзну змерзну мерзнеш змерзнеш мерзне змерзне мерзнемо змерзнемо мерзнете змерзнете мерзнуть змерзнуть	/Inf./	to freeze, to shiver
населення /с/ населення		population
недокурюк /ч/ недокурки		butt /cigar(ette)/
партер /ч/ партери		orchestra /seats/
піаніст /ч/ піаністи		pianist
плітка /ж/ плітки		bar /chocolate/; thin slab, tile
пудра /ж/ пудри		powder
рояль /ч/ роялі		grand piano
саксофон /ч/ саксофони		saxophone
свинство /с/ свинство		swinishness; filth
сеанс /ч/ сеанси		performance, show
скрипка /ж/ скрипки		violin

со́ло /с/		solo
спинка /ж/ спинки		back
сцена /ж/ сцени		stage; scene; act
те́нор /ч/ те́нори		tenor
ті́сний, -а, -е, -і, -	/Adj./	tight, narrow; close, intimate; crowded
трі́о /с/		trio
фо́йе /с/		foyer, lobby
хова́ти - захова́ти хова́ю захова́ю хова́еш захова́еш хова́є захова́є хова́ємо захова́ємо хова́єте захова́єте хова́ють захова́ють	/Inf./	to hide, to conceal
шокола́д /ч/		chocolate
шокола́дний, -а, -е, -і	/Adj./	chocolate
шум /ч/		noise, din

U K R A I N I A N

Basic Course

Lesson 114

ЧАСТИНА І.

ДІАЛОГ.

А. Як давно ви служите в армії (як давно ви при війську)?

Б. Вже три роки.

А. Що ви робили до вступу в армію (в військо)?

Б. Працював водопровідником. Прокладав водопровід на будівництві¹ текстильної фабрики.

А. Ви артилерист?

Б. Так. Я був навідником у гарматному розрахунку (в гарматній обслузі).

А. Які види (типи) артилерії ви знаєте?

Б. Легку, середню й важку артилерію.

А. Чи ви знаєте, скільки артилерійських полків є в піхотній дивізії?

Б. Крім трьох стрілецьких полків, є ще два артилерійські, що мають 72 гармати.

А. Скільки рот танків має стрілецька дивізія?

Б. В стрілецькій дивізії зараз п'ять рот танків, тобто сорок п'ять середніх танків типу Т-34.

А. І це все?

Б. Ні, ще є дивізіон самохідних гармат СУ-85, чого раніше не було.

- А. Чи в армії вже є повністю моторизовані частини?
- Б. Більшість стрілецьких дивізій повністю моторизована.
- А. Яке артилерійське озброєння мають сухопутні сили?
- Б. Гармати калібру 75, 107, 122 й 152 мм. Гаубиці калібру 122, 152, 203, 280 мм. Гірські семидесяті шість міліметрові гармати, які можна розібрати на частини й перевозити на конях або на мулах.
- А. Яку тягу має артилерія?
- Б. Переважно кінну. Але є також спеціальні тягачі.
- А. Отже тепер армію озброюють краще, ніж до війни?
- Б. Навіть краще, ніж під час війни.
- А. Чим ви займалися на останніх маневрах?
- Б. Ми випробовували нові скорострільні протитанкові гармати.
- А. Ну, і які наслідки вашого випробовування - позитивні чи негативні?
- Б. Цілком позитивні. Бронебійні снаряди (набій) проходять крізь броню танка Т-34, як крізь тісто.
- А. Чи ця протитанкова гармата автоматична?
- Б. Очевидно.
- А. А як гармата пересувається?
- Б. При допомозі кінної тяги.
- А. Яка дальність вогню цієї гармати?
- Б. Точно не знаю.

А. Чи ви знаєте, на якому принципі побудована² безвідкатна гармата?

Б. Знаю, але дуже загально. Деталі мені не відомі.

1. працювати на будівництві - to work at the construction

2. побудований на принципі... - based (built) on a principle...

P A R T II.

GRAMMAR.

Par. 1. Review of adverbs.

An adverb is an indeclinable word which modifies a verb, an adjective or another adverb.

Examples:

Він працює старанно.

He works diligently
/the adverb старанно
modifies the verb працює/.

Він дуже старанний
чоловік.

He is a very diligent
man /the adverb дуже
modifies the adjective
старанний/.

Він працює дуже
старанно.

He works very diligently
/the adverb дуже modifies
another adverb старанно/.

Adverbs can also connect subordinate clauses to principal sentences:

Не знаю, де мій
перо.

I don't know where my
pen is.

Не бачу, куди він
іде.

I don't see where he's
going.

Par. 2. Formation of adverbs.

Adverbs are formed:

1. From various nouns with prepositions:

<u>Preposition</u>		<u>Noun</u>	<u>Adverb</u>
з	-	поча́ток	споча́тку /з > с/
до	-	ді́м	добі́му /і > о/
в	-	ра́нок	вранці́ /к > ц/
в	-	ні́ч	вночі́ /і > о/

2. From various adjectives with prepositions:

<u>Preposition</u>		<u>Adjective</u>	<u>Adverb</u>
з	-	гаря́чий	зга́рячу /rashly/
з	-	рідкий	зрі́дка /rarely/
по	-	новий	по-ново́му
по	-	украї́нський	по-украї́нському

3. From various adjectives /without prepositions/ by adding the endings е or о :

<u>Adjective</u>	<u>Adverb</u>
доб́рий	добре́
кра́ший	краще́
глибо́кий	гли́боко
ста́раний	ста́ранно

4. From numerals:

<u>Numeral</u>	<u>Adverb</u>
два	дві́чі, вдві́чі /вдво́с/
три	три́чі, втри́чі /втро́с/
пе́рший	впе́рше, по-пе́рше

дру́гий
тре́тій

вдру́ге, по-дру́ге
втре́тє, по-тре́тє

5. From pronouns with prepositions:

<u>Preposition</u>	<u>Pronoun</u>	<u>Adverb</u>
з/зо/	ввесь /всі́м/	зівсі́м
по	той /ті́м/	по́тім
по	наш	по-на́шому
по	мій	по-мо́єму

6. From verbs:

ма́є бу́ти	-	ма́бу́ть
/він/ не ма́є	-	нема́, немає

7. From adverbs with prepositions:

по - де - куди́	-	поде́куди	/here and there somewhere/
до - тепе́р	-	дотепе́р	/till now/
від - тоді́	-	відто́ді	/thence, since then/

P A R T III.

HOMEWORK.

I. Translate into Ukrainian:

Before joining the army I was a plumber. Last year I repaired the water-piping at a textile factory. The water pipes there were laid a long time ago and that's why I had to change almost all the pipes, because in many places they had holes. I also repaired all faucets there, for the water was running from them constantly. The plumber's work is hard but it pays /but they pay well for it/. Now I'm serving with a battery of self-propelled CU-85 guns. Before the war the rifle divisions didn't have this kind of battery. You ask me whether I'm a driver of a self-propelled gun? No, I'm not a sighter. Oh, yes, our division is completely motorized. Our soldiers very seldom walk. A special prime mover pulls the guns. Not long ago we had maneuvers. On a spacious military exercise field, which is located ten miles to the west from the town, we tested a new type of rapid-shooting anti-tank gun. The result of the test was entirely negative. The shells couldn't pierce the armor of the T-34 tank and all our commanding officers were very unsatisfied.

II. Translate the sentences marked by a star in part IV-B.

Translation and Conversation.

A.

громадя́нський	- civil	провокува́ти	- to provoke
злочи́н	- crime	у́ряд	- government
Коре́я	- Korea	Фінля́ндія	- Finland
ми́рний	- peaceful	Япо́нія	- Japan
перешко́да	- obstacle		

Маневрами називається рух військ під час війни з метою змінити лінію фронту. Завданням маневрів у мирний час є навчити військо проходити довгі віддалі в повному бойовому спорядженні за певний час, перемогати різні перешкоди на шляху, вести наступ або тримати оборону в різних обставинах, випробовувати нову зброю й транспорт тощо.

Кожна армія і кожен рід військ мають свої маневри не менше, ніж один раз на рік. Дуже часто держави, урядя яких постійно готується до війни, як, наприклад, уряди держав з комуністичним режимом, не задовольняються звичайними маневрами і розпочинають війну з якою-небудь сусідньою державою або провокують громадянську війну в якій-небудь сусідній країні.

Провокуючи такі війни, комуністичне начальство має на увазі не тільки випробування своїх військ, нової зброї і

техніки, але й захоплення влади в тих країнах.

Історія багатьох воєн останніх 35-ти років дуже ясно говорить про це. Війна комуністичної Москви проти Української Народної Республіки в 1918 - 21 роках, а також проти інших Народних Республік - це тільки перший факт у довгому ряді комуністичних злочинів. Після цього прийшла війна в Китаї, війна з Японією, громадянські війни в Іспанії й Корей, війна з Фінляндією тощо.

Тепер знову сухопутні й військово-повітряні сили комуністичних армій озброюються новою зброєю, прокладають нові шляхи, спішають закінчити будівництво нових аеродромів, влаштовують маневри моторизованих частин і тому подібне. Через те, що ці маневри найчастіше відбуваються в гірських районах, можна думати, що наступною жертвою буде якась вільна країна в районі Близького або Далікого Сходу.

B.

Translate the following sentences:

1. We couldn't move to Kyiv immediately, for my husband had to work here until the end of the year.
2. In the first place I'm hungry and in the second place I'm tired.
3. First of all, I never said anything like that.
4. Aren't you ashamed of using such words?
5. Please speak quietly or you will wake him up.
6. What do you mean by that?

7. Look carefully at the picture and you'll understand what I mean.
8. Yesterday we were testing new armor-piercing shells.
9. Is she really coming here?
10. How wide is this river?
11. This street goes parallel with the main street.
12. You may put it somewhere where you have a space for it.
13. Self-propelled guns can change their positions quickly.
14. Drive up to my house from the right and not from the left.
- * 15. "How can I get to the H.Q. of the 6th Army?" - "Go straight ahead and then turn to the right."
- * 16. Look to your left.
- * 17. The wind is blowing from the left.
- * 18. You'd better put the table to the left and the bed to the right.
19. Go straight ahead! There is a place there.
20. What is there ahead?
- * 21. Let's go downstairs! It's warm downstairs.
- * 22. Put these things back!
- * 23. I see nothing from here.
24. He came from where you came.
25. He isn't upstairs. I'll find him and send him up to you.

PART V.
INTERPRETING.

1. Hey, porter come here, please.

2. Що вам потрібно, громадянине?

1. Take my luggage to the waiting room and wait for me there.

2. Добре, я віднесу ваш багаж. Але я не зможу довго чекати на вас, бо я маю іншу працю. Зараз приходить два швидких поїзди і відходить один пасажирський.

1. I won't be long, I have to send a telegram. I'll be back in 10 minutes and pay you.

2. Добре, громадянине, я зачекаю.

1. Where is the ticket office?

2. Квиткова каса в сусідній залі, але там зараз велика черга. Вам треба було прийти години дві тому. Сьогодні ви вже не купите квитка.

1. Wait a minute. I must have two tickets for Odessa now and leave on the first train.

2. В такому разі вам треба поговорити з начальником станції, можливо він вам допоможе.

1. Where can I find him?

2. Ходімо зі мною, я покажу вам, де він сидить.

1. All right, but how about my luggage?

2. Багаж можна залишити в залі для пасажирів, а ще ліпше в буфеті. Ви дайте на чай офіціантові й він догляне ваші речі.

1. Let's go to the restaurant then, and you'll tell the waiter to keep an eye on my things.

2. Так і зробимо.

2. Гей, Миколо! Допоможи, будь ласка. Ось тут пасажир-американець. Я йду з ним до начальника станції, а ти доглянь тут його речі. Він тобі заплатить. (До американця). А тепер ходімо до начальника.

1. Are you sure that nothing will happen to my suitcases?

2. Не бійтеся, громадянине, все буде в порядку.

(У начальника станції)

1. (To the porter) I'll talk to this gentleman, and you go back to the restaurant and look after my things. (To the station master). Good morning, Sir.

2. Добридень, громадянине. Сідайте, будь ласка. Чим можу служити?

1. I don't know what to do. At your ticket office there is a huge line, and I am unable to get my ticket for Odessa.

2. Вам треба було приїхати на вокзал раніше.

1. The porter told me already that I had to come earlier. But those who come early, do they always get their tickets?

2. Не завжди. Іноколи їм доводиться чекати два-три дні.

1. This is very unpleasant. How many trains leave the station every morning?

2. Як правило, вранці на південь іде один поїзд. Але тепер, влітку, кожного ранку відходить три поїзди. Перший відійде через п'ять хвилин.

1. Then maybe I can get on the next train. This is very important because in four days I must fly back to America.

2. На наступний поїзд ви вже також не зможете потрапити. Але в третьому поїзді, що відійде о десятій годині, є три вагони першого класу. Там є вільні місця. Але це буде коштувати досить дорого.

1. Doesn't matter. Just give me the tickets, please.

2. Хвилиночку, я зараз подзвоню касірові.

1. Ask him, please, whether I can have a Pullman berth.

2. В цьому поїзді немає спальних вагонів. (Дзвонить по телефону). Павло Григорович? Мені потрібний квиток на швидкий поїзд на десятю годину. В Одесу. Скільки? Сто п'ятдесят? Пришліть квиток в мій кабінет. Дякую. (До американця). Зараз вам принесуть квиток.

1. Thank you very much.

2. Чому ви їдете в Одесу? Маєте там якісь справи?

1. My brother-in-law (brother of my wife) lives there; he is, I think, director of a plant there. My wife was a Ukrainian; she died three months ago. And I must see her brother.

2. Значить, ви маєте родичів у Радянському Союзі. Це цікаво. А чи брат вашої дружини знає, що ви їдете до нього?

1. No, he doesn't know. But I think he'll be glad to see me. My wife had her own money, which she left to her brother.

2. Я не думаю, що брат вашої дружини буде радій вас бачити. Хіба ви не знаєте, що для радянського громадянина дуже небезпечно зустрічатися із іноземцями?

1. That is not my business. My wife asked me to see her brother and I must do it.

2. Ось ваш квиток. Робіть, як ви хочете.

1. Thank you. How much do I owe you?

2. Сто п'ятдесят карбованців.

1. Here's the money, good bye.

2. До побачення.

безвідкатний, -а, -е, -і	/Adj./	recoilless
більшість /х/		majority, plurality
бронебійний, -а, -е, -і	/Adj./	armor-piercing
броня /х/		armor
будівництво /с/		construction, building, erection
вид /ч/ види		kind, sort, type
випробовувати - випробувати	/Inf./	to try, to test
випробовую	випробую	
випробовуєш	випробуєш	
випробовує	випробує	
випробовуємо	випробуємо	
випробовуєте	випробуєте	
випробовують	випробують	
випробовування /с/ випробовування		test, trial
водопровідник /ч/ водопровідники		plumber
водопровід /ч/ водопроводи		water-line; water-piping
гарматний, -а, -е, -і	/Adj./	gun, cannon
гаубиця /х/ гаубиці		howitzer
гірський, -а, -е, -і	/Adj./	mountain
деталь /ч/ деталі		detail; part; nicety
дальність /х/		range, distance
калібр /ч/ калібри		caliber; gage, standard
кінний, -а, -е, -і	/Adj./	mounted; horse
маневр /ч/ маневри		manuever

моторизований, -а, -е, -і	/Inf./	motorized
мул /ч/ мули		mule
навідник /ч/ навідники		pointer /gun-pointer, gun-layer/
негативний, -а, -е, -і	/Adj./	negative
обслуга /ж/		crew, /gun/ detachment
озброювати - озброїти	/Inf./	to arm
озброюю озброю		
озброюєш озброїш		
озброює озброїть		
озброюємо озброїмо		
озброюєте озброїте		
озброюють озброять		
пересуватися - пересунутися	/Inf./	to move to another place, to change places
пересуваюся пересунуся		
пересувався пересунешся		
пересувається пересунеться		
пересуваємося пересунемося		
пересуваєтеся пересунетеся		
пересуваються пересунуться		
піхотний, -а, -е, -і	/Adj./	infantry
позитивний, -а, -е, -і	/Adj./	positive
принцип /ч/ принципи		principle
прокладати - прокласти	/Inf./	to lay, to break /road/, to pipe /plumbing/
прокладаю прокладу		
прокладаєш прокладеш		
прокладає прокладє		
прокладаємо прокладаємо		
прокладаєте прокладете		
прокладають прокладуть		
протитанковий, -а, -е, -і	/Adj./	antitank
розрахунок /ч/ розрахунки	crew	crew /gun/; calculation; reckoning
самохідний, -а, -е, -і	/Adj./	self-propelled
скорострільний, -а, -е, -і	/Adj./	rapid-fire
сухопутний, -а, -е, -і	/Adj./	/dry/land; by land

тексти́льний, -а, -е, -і	/adj./	textile
тісто /с/		paste, dough
тя́га /ж/		draft; traction; traction power; thrust
тяги́ч /ч/ тяги́чі		prime mover

ВІЙСЬКОВІ ВІСЛОВИ/ВІРАЗИ/ - MILITARY EXPRESSIONS

безвідка́тна гарма́та	-	recoilless gun /cannon/
бронебї́йний снаря́д	-	armor-piercing shell
важка́ артиле́рія	-	heavy artillery
да́льність вогні́	-	range of fire
гарма́тний розраху́нок	-	gun-crew
гарма́тна обслу́га	-	cannoneers
моторизо́вана части́на	-	motorized unit
легка́ артиле́рія	-	light /field/ artillery
проти́танкова гарма́та	-	antitank gun /cannon/
самохі́дна гарма́та	-	self-propelled gun
скорострі́льна гарма́та	-	rapid-fire gun /cannon/
сере́дня артиле́рія	-	medium artillery
сухопу́тні си́ли	-	land forces

U K R A I N I A N

Basic Course

Lesson 115

ДІАЛОГ.

А. Коли ваша дивізія була знята з фронту й відправлена в тил?

Б. 17-го січня, тобто три дні тому.

А. Чи всі частини вашої дивізії прибули в місто Н.?

Б. Всі, за винятком¹ другого артилерійського полку. Цей полк знаходиться ще в дорозі².

А. Яка причина вашого зняття з фронту й відводу в тил?

Б. Нас відвели в тил для переформування й поповнення.

А. Хіба ви мали великі втрати?

Б. В останніх боях наша дивізія втратила майже третину свого особового складу.

А. А як матеріальна частина?

Б. Те ж саме з матеріальною частиною. Майже всі наші танки й гармати вибули зі строю.

А. Були знищені ворожим вогнем (огнем)?

Б. Деякі були зовсім знищені, деякі лише підбиті й вимагають капітального ремонту.

А. Як ви думаєте, коли ваша дивізія буде знову в бойовій готовності?

Б. Думаю, що не скоро. Назвати будь-яку дату важко.

А. Коли ваша дивізія зайняла вогневі (огневі) позиції?

Б. Коло трьох місяців тому.

А. Чи ви мали сильну протитанкову оборону?

Б. Навпаки, дуже слабу. Власне тому була велика небезпека прориву лінії фронту й оточення.

А. Чи штаб армії знав про цю загрозу (небезпеку)?

Б. Ясно, що знав. Нам наказали замінювати всі підходи до наших позицій.

А. Ви мали досить мін для цього?

Б. На жаль, замість протитанкових мін ми мали тільки протипіхотні.

А. Де знаходився ваш головний пункт постачання?

Б. В містечку Борисполі.

А. Чи ворог не пробував обійти ваші мінні поля?

Б. Пробивав, думаючи оточити нас, але нам удалося розсіяти скупчення ворожих військ.

А. Звідки ви знали, де ворог концентрує (скупчує) головні сили для наступу?

Б. Наша розвідка мала досить точні відомості про це.

А. Яка частина займала цю ділянку фронту перед вами (до вас)?

Б. Шоста стрілецька дивізія. Вона була розбита ворогом, і її рештки були змушені (вимушені, примушені) відступити.

А. Чи ва́ше кома́ндування вжива́є якихось за́ходів³, щоб
укріпи́ти цю ді́льніцю?

Б. Так. За́раз будують ряд укрі́плень, до́тів і дзобі́в.

1. за ви́нятком

- except, beside

2. бу́ти (знахо́дитися) в доробі́ -

to be on the way

3. вжи́ти за́ходів

- to take measures

PART II.

GRAMMAR.

Par. 1. Review of adverbs.

1. Adverbs of time, answering the question коли́? /when?/, до́ки? /how long?/, як часто? /how often?/.

Examples:

вчора	- yesterday
позавчора	- the day before yesterday
сьогодні	- today
завтра	- tomorrow
післязавтра	- the day after tomorrow
тепер	- now
тоді	- then
пізно	- late
рано	- early
завжди	- always
рідко	- rarely
часто	- often

Він був тут
позавчора.

He was here the day
before yesterday.

2. Adverbs of place, answering the questions де? /where?/, куди́? /whither?/, звідки́? /whence?/:

a. Adverbs indicating place "at which" /location/:

тут	- here /at this place/
там	- there /at that place/
дале́ко	- far
блі́зько	- near

спереду /попереду/	- in front, before
ззаду	- behind, at the rear
поблизу	- near
скрізь	- anywhere /at any place/
збоку	- sideways, by the side
вгорі	- above
внизу	- below, beneath

Він живе дуже
далеко.

He lives very far
from here.

b. Adverbs indicating place "to which" /motion toward/:

туди	- there /to that place, thither
сюди	- here /to this place, hither/
звідти	- thence, from there
вперед	- forward
назад	- backward
вбік	- aside
вгору	- up, upward
вниз	- downwards
ліворуч	- to one's left

Вони завжди йдуть
вперед.

They always go
forward.

Note: вгору means "up", "upward"
the sense of "upstairs":

while нагору means "up" in

Пташки летять угору.

The birds are flying
up.

Приведіть його нагору.

Show him up.

3. Adverbs of manner, answering the questions як? яким способом?
/how?/:

добре	- well
погано /зле/	- badly
скоро	- soon
повільно	- slowly
швидко	- quickly
чудово	- wonderfully
страшно	- terribly
по-українському /по-українськи/	- in Ukrainian
Він добре говорить по-українському.	He speaks very well in Ukrainian.

4. Adverbs of degree, answering the question скільки? /how much?/:

багато	- much
мало	- little
трохи	- some
двічі	- twice
стільки	- as /so/ much
Дайте мені трохи хліба.	Give me some bread.

5. Adverbs of affirmation:

так	- yes
дійсно	- really
Так, я зроблю це!	Yes, I'll do it!

6. Adverbs of negation:

ні

- no

ніко́ли

- never

Він ніко́ли не бува́в
в теа́трі.

He never goes to
the theatre.

7. Adverbs of cause:

тому́

- therefore

зга́рячу

- rashly, in the heat of passion

спросо́ння

- half-asleep, sleepily

Він зга́рячу вда́рив
соба́ку ного́ю.

In the heat of passion
he struck a dog with his
foot.

8. Adverbs of goal:

навми́сно

- purposely

наперекі́р

- in defiance, in spite

Він зроби́в це
навми́сно.

He did it purposely.

9. Adverbs of volition:

хай /нехай/

- let, may

Хай живе́ свобода́!

Long live liberty!

P A R T III.

HOMEWORK.

I. Translate into Ukrainian:

Our division kept the front section between Chornyj Lis and Lysa Hora for five months. Our second artillery regiment was located on the outskirts of the forest. Its positions were carefully disguised and the enemy aviation couldn't discover them. The enemy tried to attack our positions a few times, but without success. The enemy tank units attempted to encircle us, but without any results: about half of the enemy tanks were destroyed, and part of the remaining half were damaged by the fire of our artillery, and they became unfit for combat. We have a strong anti-tank defense, and besides that we have mined all approaches to our positions. Yesterday our intelligence informed us that the enemy had concentrated great forces near the town of Boryspil. We awaited a new assault and that's why our command issued an order to build new reinforced concrete pillboxes and earth-and-timber pillboxes.

II. Translate the sentences marked by a star in part IV-B.

Translation and Conversation.А.

залагати - залагти	- to drop prone; hit the ground
знищення	- annihilation; destruction; demolition
мати на меті	- to have an objective; to have a goal
московська	- Moscow
розмінювати - розмінувати	- to clear mines; to remove mines
сконцентрований	- concentrated; massed
спроба	- attempt; endeavour

Сержант Байда, що його наші війська взяли в полон у бою біля містечка Н., розповів про те, як була розбита Шоста Московська Гвардійська дивізія. Три місяці тому ця дивізія була знята з Південного фронту й відведена в глибокий тил для відпочинку, переформування й поповнення. Після цього її було відправлено на Західний фронт, куди вона прибула в середині серпня цього року.

Два тижні тому дивізія зайняла вогневі позиції в районі містечка Н. - важливого залізничного вузла в Західних горах, зайнятого нашими військами. На цій ділянці фронту ворог скупив кілька дивізій, маючи на меті сконцентрованими силами артилерії й танків прорвати нашу лінію фронту, оточити наші війська й розсіяти нашу оборону. (До речі, наша

розвідка мала досить точні відомості про всі маневри ворога й наше командування добре приготувалося до ворожого наступу).

Рано вранці 31 серпня частини Шостої Московської Гвардійської дивізії, підтримані своєю артилерією й танками, розпочали наступ на наші позиції. Вони розмінували деякі підходи до наших позицій, підійшли досить близько до наших дотів і дзотів й хотіли оточити ці укріплення, відрізавши їх від головних сил. В цей час, коли здавалося, що перемога вже зовсім близько, на голову ворога, як грім з ясного неба, впав концентрований вогонь усіх наших огневих точок, артилерійських батарей і протитанкової оборони.

Командування Шостої Московської Гвардійської дивізії намагалося підняти своїх солдатів з землі, що залягли, рятуючись від повного знищення. Але всі їхні спроби залишилися без успіху.

Через чверть години артилерія ворога вже цілком мовчала. Десятки танків були виведені зі строю, вони стояли без руху на полі бою. Тисячі солдатів закрили своїми тілами місце прориву, а рештки були примушені відступити. Серед об'єктів пораниених, що потрапили до полону, був і сержант Байда.

B.

Translate the following sentences:

1. Our regiment was withdrawn from the front day before yesterday.
2. We are always ready to fight.
3. Our division commander seldom inspects the front fortification.
- * 4. They sent replacements too late.
5. It's too early to speak about victory.
6. At that time I lived in the country.
7. I'll think about it and then let you know.
- * 8. Do you go to the theater often?
9. During these hours the streetcars run frequently.
10. Where can I get information /about/ whether a train goes to Mariupol today?
- * 11. Where were you last night?
- * 12. The 146th Rifle regiment was destroyed here.
- * 13. How far are those pillboxes from here?
14. The enemy tanks are very close to our fire positions.
15. Several tanks were moving in front of the A.B.
16. Be careful! There are mines in that field everywhere.
17. Order them to come here immediately.
18. How many soldiers returned?
19. We had to go upwards for a few hours.
20. Our soldiers go only forward, never backward.
21. These new self-propelled guns move pretty quickly.
22. We have too few soldiers to be able to attack the enemy successfully.
- * 23. "Where are you from?" - "From nowhere; I always lived here."
- * 24. I didn't notice him, because he approached from the left.

СЛОВНИК - VOCABULARY.

бетоновий, -а, -е, -1	/Adj./	concrete
будь-який, -а, -е, -1		some, any; whichever, whatsoever
вибувати - вибути	/Inf./	to retire; to withdraw /from/;
вибував вибуду		to become casualty
вибуваєш вибудеш		
вибуває вибуде		
вибуваємо вибудемо		
вибуваєте вибудете		
вибувають вибудуть		
виняток /ч/		exception, exclusion
винятки		
за винятком		except/ing/
відвід /ч/		rejection, withdrawer
відводи		
відводити - відвести	/Inf./	to withdraw /troops/
відводжу відведу		
відводиш відведеш		
відводить відведе		
відводимо відведемо		
відводите відведете		
відводять відведуть		
відомість /х/		list, register; information,
відомості		intelligence
вогневий, -а, -е, -1	/Adj./	fiery; fire /position/
/огневий, -а, -е, -1/		
готовність /х/		readiness; preparedness
дот /довгочасна огнева точка/		reinforced-concrete pillbox
доти		
дзот /дерево-земляна огнева		earth-and-timber pillbox
точка/		
дзоти		
загроза /х/		threat, menace, danger
загрози		
змушений, -а, -е, -1	/P.P.P./	forced, constrained
знищений, -а, -е, -1	/P.P.P./	destroyed, annihilated,abolished
зняття		taking down, removal

капіта́льний, -а, -е, -і	/Adj./	substantial, thorough, fundamental, capital
командування /с/		command; headquarters
концентра́ти - сконцентра́ти	/Inf./	to mass, to concentrate
концентра́ю	skoncentruýu	
концентра́єш	skoncentruýesh	
концентра́є	skoncentruýe	
концентра́ємо	skoncentruýemo	
концентра́єте	skoncentruýete	
концентра́ють	skoncentruýut	
міна́ /х/		mine
міни́		
мі́нний, -а, -е, -і	/Adj./	mine
мінува́ти - замінува́ти	/Inf./	mine
міну́ю		
міну́єш		
міну́є		
міну́ємо		
міну́єте		
міну́ють		
місте́чко /с/		borough, small town
місте́чка		
нака́зувати - наказа́ти	/Inf./	to order, to command
нака́зу	nakazuýu	
нака́зуєш	nakazuýesh	
нака́зує	nakazuýe	
нака́зуємо	nakazuýemo	
нака́зуєте	nakazuýete	
нака́зують	nakazuýut	
небезпе́ка /х/		danger, peril, jeopardy
особо́вий, -а, -е, -і	/Adj./	personal
ото́чувати - ото́чити	/Inf./	to surround, to encircle, to envelop
ото́чую	otochuýu	
ото́чуєш	otochuýesh	
ото́чує	otochuýe	
ото́чуємо	otochuýemo	
ото́чуєте	otochuýete	
ото́чують	otochuýut	
переформува́ння /с/		re-formation, reorganization
переформува́ння		
підби́тий, -а, -е, -і	/P.P.P./	disabled

підхід /ч/ підходи		approach
поповнення /с/ поповнення		replacement, replenishment
примусений, -а, -е, -і	/Adj./	constrained, forced
прорив /ч/ прориви		breakthrough, penetration, breach
протипіхотний, -а, -е, -і	/Adj./	antipersonnel
пункт /ч/ пункти		point
рештки /Pl./		remnants
розбитий, -а, -е, -і	/Adj./	smashed, broken
розсіювати - розсіяти розсіюю розсію розсіюеш розсієш розсіює розсіє розсіюємо розсіємо розсіюєте розсієте розсіюють розсіють	/Inf./	disperse, dissipate, scatter
скупчення /с/ скупчення		concentration
скупчувати - скупчити скупчую скупчу скупчуєш скупчиш скупчує скупчить скупчуємо скупчимо скупчуєте скупчите скупчують скупчать	/Inf./	to concentrate
точка /ж/ точки		point, dot
укріплення /с/ укріплення		fortification
укріплювати - укріпити укріплюю укріплю укріплюєш укріпиш укріплює укріпить укріплюємо укріпимо укріплюєте укріпите укріплюють укріплять	/Inf./	to fortify

ВІЙСЬКОВІ ВИСЛОВИ/ВІРАЗИ/ - MILITARY EXPRESSIONS

відправити в тил	- to send to the rear
відвести в тил	- to withdraw /take back/ to the rear
вигубити зі строб	- to become a casualty, to become disabled, out of commission
бути в бойовій готовності	- to be in battle readiness/alert/
бойова готовність	- battle readiness /alert/
вогнева /огнева/ позиція	- firing position
головні сили	- main body
довгочасна огнева точка /дот/	- reinforced-concrete pillbox
дерево-земляна огнева точка /дзот/	- earth-and-timber pillbox
зняти з фронту	- to pull off the front; to withdraw from the front
матеріальна частина	- material equipment, ordnance
особовий склад	- personnel
підбитий танк /ушкоджений танк/	- disabled tank
підбита гармата /ушкоджена гармата/	- disabled gun /arty/
оточити якусь частину	- to encircle some unit
оточити ворога	- to encircle the enemy
протитанкова оборона	- antitank defense
прорив лінії фронту	- breakthrough /penetration/ of the front lines
підходи до позицій	- approaches to the position
протитанкова міна	- antitank mine
протипіхотна міна	- antipersonnel mine
пункт постачання	- supply point
розсіяти ворожі війська	- to disperse enemy troops
скупчення військ	- concentration of troops

U K R A I N I A N

Basic Course

Lesson 116

На пароплаві.

ПАСАЖИРКА: Капітане, нарешті я вас знайшла. Я хотіла поговорити про...

КАПІТАН: Пробачте, мені зараз дуже ніколи¹. Он там стоїть мій помічник. Зверніться до нього².

ПАСАЖИРКА: Ви помічник капітана? Дуже добре. Я вже другий день хочу скупатися і не можу, бо душ увесь час зайнятий.

ПОМІЧНИК КАПІТАНА: Мусите слідкувати й скористатися¹ моментом, коли хтось звідти вийде.

П-ка: Я так і зроблю. Скажіть, чи під час нашої подорожі ми будемо весь час мати гарну погоду?

П.К.: Цього вам ніхто не зможе сказати. Влітку похмурих днів тут майже не буває. Ну, як ви влаштувалися?

П-ка: Дуже зручно. Маю маленьку, але затишну каюту. Я захоплена морем і подорожую з насолодою.

П.К.: А мені море здається одноманітним. Можливо тому, що я вже звик до нього.

П-ка: Що ви кажете! Подивіться навкруги. Який простір, який краєвид, які кольори!

¹ скористатися або скористуватися

П.К.: А вам не заважає ця жахлива спека?

П-ка: Хоч у вас на палубі тяжко знайти тінь, все ж таки я страждаю від спеки³ не так сильно. як інші.

П.К.: У відкритому морі легше, але в порту дуже тяжко, особливо робітникам-вантажникам, що навантажують пароплави.

П-ка: Чи наш пароплав також має який-небудь вантаж?

П.К.: Ні, наш пароплав виключно пасажирський.

П-ка: Я не розумію, чим пахне повітря. Ви чуєте якийсь дивний запах⁴?

П.К.: Це запах морської води. Вона трохи пахне йодом.

П-ка: Ходімо до іншого борту, бо мене сліплять (осліплює) сонце.

П.К.: Це завжди буває, коли стоїть гарна погода. Тоді поверхня моря рівна й блискуча, як люстро (дзеркало).

П-ка: І навіть трудно повірити, що під час шторму піднімаються хвилі завбільшки з гору.

П.К.: І корабель може потонути (затонути)... Недавно під час урагану загинув мій близький друг штурман Павук.

П-ка: Не говоріть про такі страшні речі, бо мій бадьобрий настрій раптом почав зникати.

П.К.: А ви не боїтеся морської хвороби?

П-ка: Звичайно боюся, але я надіюся, що нас не буде дуже хитати.

П.К.: Думаю, що великого гойдання не буде.

(закінчення буде)

-
1. мені (йому, нам...) ніколи - I (he, we...) don't have time
 2. зверніться до нього - ask him; turn to ...
 3. страждати від спеки - to suffer from heat
 4. чути (відчувати) запах - to smell, to feel a smell

PART II.

GRAMMAR.

Par. 1. Review of Ukrainian cases.

The nominative case /answers ХТО? ЩО?/ is used:

1. To express the subject of a sentence:

Учитель говорить.

The teacher is speaking.

2. As a predicate noun after the linking verb бути. Note that the nominative is used with the present tense but the instrumental is required with the past and future tenses.

Він (є) мій брат.

He is my brother.

However:

Він був механіком.

He was a mechanic.

Він буде лікарем.

He will be a doctor.

Note: If subject and predicate are nouns, a dash is written between them.

Трактор - машина.
(Трактор є машина.)

The tractor is a
machine.

3. Sometimes after the preposition за in exclamatory and interrogative sentences:

Що він за людина?

What kind of a man is he?
(What is he like?)

Що за краса!

What a beauty!

4. In comparisons after як(ніж):

Мій дім гірший, як
(ніж) ваш дім.

My house is worse than
yours.

5. In idiomatic expressions after the preposition В(У) in plural, denoting formal entrance (going) into a group:

Він пішов у солдати.

He joined the army.

P A R T III.

HOMEWORK.

I. Translate into Ukrainian:

Did you ever travel by ship? You did? Well, how did you feel during the voyage? You say you felt well? Strange. Once I tried to travel by ship but afterwards I gave up this kind of transport for ever. Why? I'll tell you why. At the beginning of my voyage the weather was wonderful and I walked on the deck with pleasure, though, to tell the truth, the heat disturbed me very much. I was enjoying the view, breathing fresh sea air and frequently got a shower /was bathing under the shower/. The sea around us was calm and so bright that it disturbed my eyes /my eyes hurt/ when I looked on it. But one day a terrible wind arose. Captain said: "A storm is coming!" At these words I felt bad. And then a real hurricane started, mountainous waves rose up and fell down on the deck of our ship. All the passengers suffered from sea-sickness and begged God to help them reach land /coast/. I thought I was dying. When our steamer reached port. I didn't have strength to go on shore. And that's why only to look at the sea makes me sick /feel like vomiting/.

II. Translate the sentences marked by a star in part IV-B.

Translation and Conversation.

A.

вітрило (парус) - sail	морський - maritime
історик - historian	похід - march, expedition, trip
козак - Cossack	турецький - Turkish
козацький - Cossack	

На початку 17 віку українські козаки стали відомі на весь світ своїми хоробрими походами по цілому Чорному морю. Один турецький історик тих часів писав про козаків так: "Можна сказати, що в усьому світі не знайдемо сміливіших людей, які так мало дбають про своє життя і які так мало бояться смерті".

Тяжко тепер повірити, що, роблячи такі блискучі походи, козаки користувалися дуже бідною морською технікою. Француз Боплан, що подорожував тоді по Україні і був дуже захоплений козаками, розповів про цю техніку так.

Козаки самі будували для себе великі човни з дерева, якими плавали в далекі морські походи. Один такий човен довжиною в 60 і шириною та висотою в 12 футів могли збудувати приблизно 60 козаків за два тижні. Кожен човен мав по 12 пар весел і був озброєний 4-6-ма гарматами з кожного боку. Коли вітер був у потрібному напрямку козаки піднімали вітрила (паруси). Такий човен був без палуби й без окремих кают. Харчі

й боеприпаси навантажували на дно човна. В човен сідало приблизно 70 чоловік. Кожен з них брав по дві рушніці й по шість фунтів пороху та наббів.

Коли вже все було готове до походу, човни спускали на воду й пливли вниз по Дніпру аж до Чорного моря. В такому поході брало участь кілька тисяч козаків на кількох десятках (дуже часто від 70 до 100) човнів. Темної ночі перед новим місяцем тихо, як тіні, пропливали понад берегами ріки козацькі човни. Дуже обережно вони проходили повз турецькі кораблі, що стояли на варті, й виходили у відкрите море.

Ні шторми, ні урагани, ні інші труднощі не були страшними для козаків. Бадьорі, з веселими піснями, вони кожною хвилиною були готові загинути або перемогти.

Якщо на шляху в морському просторі зустрічалися турецькі кораблі, козаки готувалися до бою. Вдень їм було дуже тяжко воювати проти кораблів на своїх невеликих човнах. Турецькі гармати робили велику шкоду; козаки мали значні втрати. Під час морського бою гинуло багато козаків і тонуло багато човнів. Але ввечері й уночі козаки завжди перемагали.

В українських народних піснях і в творах Шевченка можна знайти дуже багато цікавих оповідань про ці походи.

B.

Translate the following sentences:

1. What kind of a vessel is that large one?
2. He's my deputy.
3. That's a nice trip.
4. After I marry his sister, he will become my relative.
- * 5. This was a wonderful evening party.
- * 6. He's a cheerful man.
- * 7. It was a terrible event.
8. There are many clean and beautiful cabins on this ship.
9. We have a very monotonous life here.
10. The weather was gloomy.
11. The heat was such that we couldn't enjoy our vacation.
12. There are many hurricanes on the Black Sea in winter time.
13. The devil isn't as terrible as they paint him.
14. Did you see a real storm on the sea?
15. The navigator of this ship is a very smart and brave man.
- * 16. All are laughing and smiling when they meet each other.
- * 17. We don't understand each other.
- * 18. They live for each other.
- * 19. They help each other.
- * 20. They love each other.
- * 21. They are sitting opposite each other.
- * 22. We think about each other.
- * 23. They often visit each other.

бадьо́рий, -а, -е, -і	/Adj./	cheerful, brisk, jaunty
блиску́чий, -а, -е, -і	/Adj./	lustrous, shiny, brilliant
бо́рт /ч/ борти́		side, board
ванта́жник /ч/ ванта́жники		stevedore, longshoreman; freighter, cargo ship
влашту́ватися - влаштува́тися	/Inf./	to be arranged/organized/;
влашту́юся	влашту́юся	to settle oneself
влашту́юся	влашту́юся	
влашту́юся	влашту́юся	
влашту́юся	влашту́юся	
влашту́юся	влашту́юся	
влашту́юся	влашту́юся	
гину́ти - загину́ти	/Inf./	to perish, to be lost
гину́		
гине́ш		
гине́		
гине́мо		
гине́те		
гину́ть		
гойда́ння /с/ гойда́ння		swinging; oscillation; swaying; rocking
душ /ч/ душ		shower-bath
жахли́вий, -а, -е, -і	/Adj./	terrible, awful, dreadful
за́пах /ч/ за́пахи		smell
заслі́плювати - заслі́пити	/Inf./	to blind; to dazzle
заслі́плю	заслі́плю	
заслі́плюеш	заслі́пиш	
заслі́плює	заслі́пить	
заслі́плюємо	заслі́пимо	
заслі́плюєте	заслі́пите	
заслі́плюють	заслі́плять	
захо́плений, -а, -е, -і	/P.P.P./	captured; delighted; charmed; captivated
зверта́тися - зверну́тися	/Inf./	to apply; to appeal /to/;
зверта́юся	зверну́ся	to turn /to someone/
зверта́юся	зверне́шся	
зверта́юся	зверне́ться	
зверта́юся	зверне́мося	

зверта́ється	зверне́тесь	
зверта́ються	зверну́ться	
каю́та /ж/ каю́ти		cabin /aboard a ship/
краси́вд /ч/ краси́ди		scenery, landscape
ли́стро /с/ ли́стра		mirror
наванта́жувати - наванта́жити /Inf./		to load, to lade
наванта́жув	наванта́жу	
наванта́жуєш	наванта́жиш	
наванта́жує	наванта́жить	
наванта́жуємо	наванта́жимо	
наванта́жуєте	наванта́жите	
наванта́жують	наванта́жать	
навкру́г	/Adv./	around, about
ні́коли	/Adv./	no time
однома́нітний, -а, -е, -і	/Adj./	uniform; monotonous
палуба́ /ж/ палуби́		deck
підні́матися - підні́тися /Inf./		to rise, to go up; to arise;
підні́маюся	підні́муся	to ascend
підні́маєшся	підні́мешся	
підні́мається	підні́меться	
підні́маємося	підні́мемося	
підні́маєтесь	підні́метесь	
підні́маються	підні́муться	
повер́нення /с/ повер́нення		return; returning
по́дорож /ж/ по́дорожі		journey; tour; trip; cruise; voyage
по́дорожувати /Inf./		to travel
по́дорожув		
по́дорожуєш		
по́дорожує		
по́дорожуємо		
по́дорожуєте		
по́дорожують		
похму́рий, -а, -е, -і	/Adj./	morose, gloomy; dark, murky; dreary

простір /ч/ простори		spaciousness; space
рівний, -а, -е, -і	/Adj./	even; flat; smooth; equal, similar
сліпіти - осліпіти	/Inf./	to blind
сліплю осліплю		
сліпиш осліпиш		
сліпить осліпить		
сліпимо осліпимо		
сліпите осліпите		
сліплять осліплять		
спека /ж/		heat, sultriness
страждати - постраждати	/Inf./	to suffer
страждаю постраждаю		
страждаєш постраждаєш		
страждає постраждає		
страждаємо постраждаємо		
страждаєте постраждаєте		
страждають постраждають		
страшний, -а, -е, -і	/Adj./	terrible, frightful, dreadful
тінь /ж/ тіні		shade; shadow; ghost
тонути - затонути /потонути/	/Inf./	to drown; to sink; to go down
тону затону		
тонеш затонеш		
тоне затоне		
тонемо затонемо		
тонеєте затонеєте		
тонуть затонуть		
ураган /ч/ урагани		hurricane, tornado
хитати - похитати	/Inf./	to shake, to rock, to sway
хитаю		
хитаєш		
хитає		
хитаємо		
хитаєте		
хитають		
штори /ч/ штори		gale, storm
штурман /ч/ штурмани		navigator

UKRAINIAN

Basic Course

Lesson 117

ЧАСТИНА I.

ДІАЛОГ.

(закінчення)

ПАСАЖИРКА: Чому небо над морем такé яскраво-синé? Я ніколи не бачила такого на суші (на суходолі).

ПОМІЧНИК КАПІТАНА: Бо тут немає пи́лу в пові́трі, і тому пові́тря дуже прозоре.

П-ка: Але є багато парі. Тому тут бувають небезпéчні гу́сті тумани.

П.К.: І тоді реву́ть сирéни на всіх корабля́х.

П-ка: Мої нерви не зно́сять (не витримають)¹ на́віть, коли гуде паропла́вний гудо́к. Я завжди зату́ляю ву́ха пальцями.

П.К.: Безумо́вно, це непри́ємно, але можна звикнути.

П-ка: Скажі́ть, чому вода́ лівору́ч від паропла́ва ніби трéхи світли́ша?

П.К.: Там проходить те́пла течі́я, що несе́ воду з іншого місця́.

П-ка: Я дуже люблю́ диві́тися при сві́тлі місяця² на слі́д, що залиша́ється за корабле́м.

П.К.: Всі романти́чні лю́ди любля́ть такі рéчі. Дивля́ться на воду й мрі́ють.

П-ка: Скажі́ть, що це там білі́є на бе́резі?

П.К.: Це пісо́к на пля́жі. Ві́ля Ві́льного мису́ чудо́вий пляж.

П-ка: З ким це розмовляє група ваших матросів?

П.К.: На нашому пароплаві їде чужоземець-турист. Він також моряк і любить говорити з нашими матросами.

П-ка: Ви вже давно у флоті?

П.К.: П'ятнадцять років. Вже двічі об'їхав навколо світу.

П-ка: Були, як кажуть, на краю світа?

П.К.: Бував у місцях, зовсім інакших, як наші.

П-ка: А я ніколи не була за кордоном³. Дуже хотіла б поїхати, але треба бути божевільним⁴, щоб просити візу.

П.К.: Так, це річ небезпечна. О, дивіться мимо нас плыве ескадра бойових кораблів!

П-ка: Як називається той величезний корабель?

П.К.: Це лінкор (лінійний корабель). Ці менші - це крейсери, а ті ще менші - міноносці, або есмінці.

П-ка: На одному кораблі я бачу літаки.

П.К.: Це авіаносець (авіаматка).

П-ка: А що це за труба висовується он там із води?

П.К.: Це перископ підводного човна. А он той маленький корабель - це тральщик. Він вилловлює міни.

П-ка: А як ви знаходите шлях на морі, тут немає дороговказів?

П.К.: Для цього маємо точний прилад, що звється компас.

1. а. я не зношу (не витримую) джазової музики -
- I can't stand jazz music (I don't like jazz music)
- б. мої нерви не зносять шуму -
- my nerves can't stand noise
2. а. при світлі місяця (при місячному світлі) -
- by (in) moon light
- б. при світлі сонця (при сонячному світлі) -
- by (in) sun light
3. бути за кордоном - to be abroad
4. треба бути божевільним, щоб говорити такі речі -
- one has to be crazy to say such things.

PART II.

GRAMMAR.

Par. 1. Review of Ukrainian cases.

The genitive case (answers КОГО? ЧОГО?) is used:

1. To express ownership and possession:

Будинок батька.

My father's house.

Книга студента.

The student's book.

Правила користування
бібліотекою.

The rules for the use
of the library.
(Library rules.)

2. To express a part of something:

Я хочу хліба.

I want some bread.

Дайте мені води.

Give me some water.

3. After an expression of quantity:

Там багато (мало...)
людей.

There is a great number
(small number) of people.

Below is a list of words followed by the genitive case.

досить:

Він має досить хліба
(вина...).

He has enough bread
(wine...).

скільки?:

Скільки грошей він
має?

How much money does
he have?

стільки:

Скільки голів, стільки
й умів (=розумів).

Many men, so many
minds.

хотіти:

Я хочу молока́.

I want (some) milk.

шукати:

Ми шука́ємо води́
в полі́.

We are searching water
in the field.

Note that this verb may be followed also by the accusative:

Він шука́є свою́ сестру́
(свого́ брата́).

He is searching his
sister (his brother).

просити:

Бідний чоловік про́сить
хліба́ коло́ церкви́.

A poor man is begging
(some) bread near the
church.

сподіватися:

Ми сподіва́ємося
ра́нньої́ весні́.

We expect an early
spring.

наїстися:

Я добре наї́вся
борщу́.

I ate borshch until my
appetite was satisfied.

напитися:

Він напів́ся пива́.

He drank beer.

уникати:

Вона́ уника́є мене́.

She avoids me.

досягати:

Він досягну́в вели́кого
успі́ху.

He reached great success.

вимагати:

Вона́ вимага́є гро́шей.

She demands money.

немає (нема):

У мене немає
матері.

I don't have any
mother.

кілька (декілька):

Я купив кілька
(декілька) книжок.

I bought several books.

трохи:

Я хочу трохи хліба.

I want some bread.

4. To express date, time, etc.:

Ми почали вчити
українську мову 15-го
серпня 1955-го року.

We started to study
Ukrainian (on) August
15, 1955.

Одного разу ми
зустрілися.

Once we met each other.

5. To express the direct object in negative sentences:

Я не маю батька.
(У мене немає батька.)

I don't have father.

6. To express the direct object of certain verbs:

Він боїться
батька.

He is afraid of his
father.

The following verbs require an object in the genitive case:

бажати:

Він бажає свободи.

He desires freedom.

P A R T I I I .

HOMEWORK.

I. Translate into Ukrainian:

Do you like to travel by ship on the Black Sea? You never have been there? In that case you have missed much. You didn't see how clear the sky is above the sea, how limpid the air is, what a beautiful view and what vast space you see around you! Have you been in a large port? The ship's whistles are blowing. Longshoremen are running back and forth; the sailors speak in all the languages of the world; the air smells of fish, iodine and smog. And do you like to lie on the beach? How long can you lie in the sun? Aren't you afraid of getting sunburned? Did you ever see a fleet of battle ships on the sea? Do you know the difference between a destroyer and a mine-sweeper? Do you know by what instrument a submarine observes the enemy? Do you know what a compass is? You know? I can see that your grandfather was a seaman.

II. Translate the sentences marked by a star in part IV-B.

Translation and Conversation.A.

вовк - wolf

поема - poem

жила - vein

предок - ancestor,
forefather

рід - generation, family, kin

Мар'яна Гамалію всі називають морським вовком. І справді, серед усіх моряків, що працюють тепер разом з ним, він безумовно найстарший і найдосвідченіший. За чверть віку своєї служби у флоті Мар'ян уже кілька разів об'їхав навколо світу.

Але й увесь його рід, скільки він пам'ятає, любив море й служив у флоті. Його далекі предок на початку XVII віку не раз ходив з козаками в морські походи. Багато гарних пісень співає про цього відважного козака український народ, а Тарас Шевченко написав про нього одну зі своїх найкращих поем "Гамалія". Цей хоробрий козак став яскравим дороговказом для цілого роду на всі віки.

Мар'янів батько також служив штурманом у флоті. Один дідько плавав по морях звичайним матросом, інший служив на славетному броненосці (лінкорі) "Потьомкін", а ще інший, як моряк російської ескадри, брав участь у боях з японським флотом біля Цусіми.

Браті Мар'яна і їхні сини також не зносять сусі. Тільки один з них потрапив до військово-повітряних сил і літає на бомбардувальнику. Але й він був на суходолі не більше року. На протязі всієї останньої війни і тепер його авіабазою є авіаносець (авіаматка) "Богдан Хмельницький". Всі інші родичі служать також на есмінцях, крейсерах, міноносцях, підводних човнах тощо.

В багатьох краях закордоном бував Мар'ян Гамалія. Ба-чив те, що може бачити тільки старий морський вовк. Нічого він так не любив, як море й рідну Одесу, але ще більше любив свій народ і волю. Кров його предка, козака Гамалію, тече в жилах Мар'яна і завжди хвилює його серце, коли він думає про те, як страждає його народ. Він все чекав того часу, коли зможе віддати всі свої сили для рідного українського національного флоту.

І нарешті пару років тому, коли національно-китайський крейсер затримав їхній танкер, Мар'ян разом з іншими матросами вибрав свободу. Разом з іншими моряками й капітанами українського флоту Мар'ян Гамалія мріє про той щасливий день, коли він прибуде в Одесу на кораблі "Вільна Україна".

Translate the following sentences:

- * 1. We don't have enough gasoline /gas/.
- * 2. Did you see the captain /commander/ of this aircraft carrier?
- * 3. We have less water than wine.
- * 4. I have very little money and that's why I cannot buy a new car.
 - 5. They have plenty of everything.
 - 6. I wish I had some cold beer now.
- * 7. Do you wish to have more money?
 - 8. The shaking of the ship makes me nervous.
 - 9. I don't think you're right: he ate neither the meat nor the fish.
 - 10. The history of Ukraine is very interesting.
- * 11. I don't understand German.
 - 12. There's not a soldier in this village.
 - 13. Many people don't know what it means to be a teacher.
 - 14. Are the guns of the battleship large?
 - 15. I couldn't get a visa to Ukraine.
 - 16. There is no such thing as the edge of the world.
 - 17. I noticed that the seamen of the American fleet are small men.
- * 18. Have any of you seen the periscope of a submarine?
 - 19. An acquaintance of mine told me that he saw the tracks of a tiger in the neighboring forest.
- * 20. The current of this river is very swift.
- * 21. The money was received but we have already spent it.
- * 22. I heard that he would be transferred to another regiment.

СЛОВАНИК - VOCABULARY.

авіама́тка /ж/ авіама́тки		aircraft carrier
авіано́сець /ч/ авіано́сці		aircraft carrier
безу́мовно	/Adv./	sure thing; no doubt; absolutely
божеві́льний, -а, -е, -і	/Adj./	crazy; mad; lunatic
білі́ти білію́ білі́єш білі́є білі́ємо білі́єте білі́ють	/Inf./	to whiten; to become white /pale/; to fade
ві́за/ж/ ві́зи		visa
ви́ловлювати - ви́ловити ви́ловлюю́ ви́ловлю ви́ловлює́ш ви́лови́ш ви́ловлює́с ви́лови́ть ви́ловлюємо́ ви́ловимо́ ви́ловлює́те ви́ловите́ ви́ловлюю́ть ви́ловля́ть	/Inf./	to catch; to draw out
гру́па /ж/ гру́пи		group; cluster
гуді́к /ч/ гудки́		whistle; honk, toot
густи́ гуду́ гуде́ш гуде́ гудемо́ гудете́ гуду́ть	/Inf./	to hoot, to honk
дорого́вка́з /ч/ доро́говка́зи		sign-post
еска́дра /ж/ еска́дри		squadron; task force
есмі́нець /ч/ еска́дрений міноно́сець есмі́нці		destroyer

затуля́ти - затули́ти	/Inf./	to close, to shut; to shield
затуля́ю затули́ю		
затуля́еш затули́ш		
затуля́є затули́ть		
затуля́ємо затули́мо		
затуля́єте затули́те		
затуля́ють затуля́ть		
зно́сити - зне́сти	/Inf./	carry; to take; to wash away
зно́шу знесу́		
зно́сиш знесе́ш		
зно́сить знесе́		
зно́симо знесемо́		
зно́сите знесете́		
зно́сять знесу́ть		
іна́кший, -а, -е, -і	/Adj./	different
ко́мпас /ч/ ко́мпаси		compass
край /ч/ кра́й		border; extremity; end; country, territory
кре́йсер/ч/ кре́йсери		cruiser
лі́нко́р /ч/ лі́нійний корабе́ль лі́нко́ри		battleship
ма́трос /ч/ ма́троси		sailor; seaman
ми́с /с/ ми́си		cape, promontory, point
міноно́сець /ч/ міноно́сці		torpedo boat
мо́ряк /ч/ мо́ряки		sailor; seaman
па́ра /х/ па́ри		1. steam; vapour; fume 2. pair, couple
пе́риско́п /ч/ пе́риско́пи		periscope
пи́л /ч/ пи́ли		dust; spray
підво́дний, -а, -е, -і підво́дний чо́вн	/Adj./	under-water; submarine; submerged submarine

пляж /ч/ пляжі		beach
прозорий, -а, -е, -і	/Adj./	transparent; limpid
реви́ти реву́ реве́ш реве́ реве́мо реве́те реву́ть	/Inf./	to roar; to bellow, to howl
романти́чний, -а, -е, -і	/Adj./	romantic
слід /ч/ сліди		foot-mark; wake; trace; track; trail; scent
суході́л /ч/ суходо́ли		dry land; dry gap; dry valley
су́ша /х/		land; dry land
течі́я/х/ течі́ї		current, stream
тра́льщик /ч/ тра́льщики		mine sweeper, trawler
флот /ч/		fleet, navy
яскра́вий, -а, -е, -і	/Adj./	bright, clear; blazing

U K R A I N I A N

Basic Course

Lesson 118

ЧАСТИНА I.

ДІАЛОГ.

Географія України.

- А. В якій частині Радянського Союзу лежить Україна?
- Б. Україна лежить у південно-західній частині Радянського Союзу.
- А. Як зараз називається Українська держава?
- Б. Українська Радянська Соціалістична Республіка. Скорочено - УРСР.
- А. Яке місце займає Україна в Радянському Союзі за своєю територією (по своїй території)?
- Б. Третє. За своєю територією вона менша тільки від Російської Радянської Федеративної Соціалістичної Республіки (так тепер називається Росія) і від Казахської РСР. Територія України більша, ніж територія Франції, Англії (без колоній), Італії чи якоїсь іншої європейської держави.
- А. Скільки населення має Україна?
- Б. На терені України живе понад 42 мільйони людей. Але взагалі українців у світі є понад 50 мільйонів.
- А. Де ще в Радянському Союзі живуть українці?
- Б. Українці ще живуть на Далекому Сході, в Сибіру, в Казахстані, в південній частині Росії, на Кавказі і в Молдавії.

А. А як Куба́нь?

В. Куба́нь засе́лена перева́жно украї́нцями, але нале́жить до Росі́ї.

А. О́тже, вихо́дить, що за свої́м насе́ленням Укра́їна займа́є дру́ге місце́ пі́сля Росі́ї?

В. Так, бо її́ насе́лення скла́дає 20% всього́ насе́лення Ра́дянського Сою́зу.

А. З яки́ми держа́вами межу́є Укра́їна?

В. На півночі й сході Укра́їна межу́є з РРФСР. На за́ході вона́ межу́є з Білору́ською й Молда́вською Ра́дянськими Соціа́лістичними Респу́бліками, а тако́ж із Польще́ю, Чехослова́чиною, Угору́щиною (Мада́рщиною) і Руму́нією.

А. Як ви́гляда́є пове́рхня Укра́їни?

В. Пове́рхня Укра́їни явля́є собою́¹ рівни́ну з невели́кими височи́нами.

А. Чи на Укра́їні є го́ри?

В. На за́ході Укра́їни є Карпа́тські го́ри (Карпа́ти), на півдні - невисо́кі Кри́мські го́ри. На сході ле́жить височи́на - Доне́цький кря́ж.

А. Які́ рі́ки є в Укра́їні?

В. Найбі́льша рі́ка Укра́їни Дніпро́. Вона́ тече́ че́рез усю́ Укра́їну й вплива́ється (впада́є) в Чорне́ море. Крім Дніпра́ є ще Буг, Дністро́, Діне́ць та і́нші.

1. являє собою - to be, represent in itself

Місто Монтерей являє собою невеличке рибальське місто.

- Town Monterey represent in itself (is) a small fishing town.

PART II.

GRAMMAR.

(Continuation of lesson 117)

The genitive case is used:

7. After the numerals "five", "six", etc.

Там є п'ять (шість...) студентів.

There are five (six...) students.

8. After the prepositions без, біля, від, з(у), для, до, з(зі, із), за, з-за, з-під, крім, після, проти, ради, серед:

Я живу́ без а́вта.

I do not have a car.
(I live without any car.)

Монтерей знаходиться
коло Великого або́ Тихого
океа́ну.

Monterey is located near
the Pacific ocean.

Він іде́ від ба́тька.

He is going from his
father's place.

Вона́ була́ з ба́тька.

She was at her father's
place.

Цей костю́м я́краз
для́ мене́.

This suit is just for
me.

Ми йдемо́ до клубу́.

We are going to the
club.

Це було́ за Вашингто́на.

It was at Washington's
time.

Хлопець ви́глянув
з-за ро́гу.

A boy peeped from behind
the corner.

З-під воріт стриб-
нув собака.

A dog jumped from
under the gate.

Вони всі пішли,
крім мене.

They have all gone
except me.

Після праці я звичай-
но йду додому.

I usually go home
after my work.

Ми боремося проти
комунізму.

We fight against
communism.

Ради Бога, скажіть
мені, де він?

For God's sake, tell
me where he is.

В Алясці ми жили
серед снігів.

We lived amid the
snows in Alaska.

9. As a predicate complement (the use of the adjective is obligatory):

Ця дівчина великої
краси.

This girl is of great
beauty.

Цей чоловік багатого
роду.

This man is of rich
family.

10. After the adjective повний:

Його очі - повні
сліз.

His eyes are full of
tears.

Бібліотека повна
книг.

The library is full
of books.

Коридор був повний
студентів.

The corridor was full of
students.

11. After the expressions під час, на протязі (протягом):

Під час війни він
був у Франції.

He was in France during
the war.

Вона зробила це
протягом дня.

She did it within a
day.

Par. 2. Difference between інший and інакший.

The word інший means "other", "different" while the word
інакший means "made otherwise", "of other quality", etc.

Це не та книга, що
ви мали вчора. Це
інша.

It's not the same book
you had yesterday. It's
another one.

Ці ліки не допомагають.
Потрібні якісь інакші.

This medicine doesn't
help. We need some
other kind.

P A R T I I I .

HOMEWORK.

I. Translate into Ukrainian:

Do you know where the country known as Ukraine is located? Correct; it's located in east Europe, in the southwest part of the Soviet Union. Do you know the population in Ukraine? And do you know how many Ukrainians there are in the entire world? Correct; about 50 million. Tell me, please, which country has a larger population - Russia or Ukraine? Just right, Russia has a much larger population. And do you know which country in Europe has the largest territory? No, not France. The territory of France is 551 thousand square kilometers, and the territory of Ukraine is 602 thousand square kilometers. Can you tell me what countries border Ukraine on the west? And on the east? And what's the name of the sea which lies in South Ukraine? And now tell me in what direction does the Dniro flow? Entirely correct, from the north to the south.

II. Translate the sentences marked by a star in part IV-B.

Translation and Conversation.

A.

занепад	- decline, decay	об'єднання	- joining, union, society
заселений	- populated	проголосити	- to proclaim, to announce

Україна в сучасних кордонах являє собою одну з найбільших країн Європи. Щодо території, то вона менша тільки від Росії й Німеччини (разом зі східною); щодо кількості населення, то вона є п'ятою країною в Європі. Україна в сучасних кордонах могла б мати досить харчів і товарів не тільки для свого народу, а могла б також вивозити багато своїх товарів закордон. Але комуністичний режим забирає все з України, не даючи за це нічого.

Кілька мільйонів українців живе також поза територією України. В Сибіру й Казахстані є цілі області, заселені українцями, які дуже часто називаються Зеленою й Сірою Україною. Разом з цими та іншими землями українці заселяють терен, що дорівнює 945.000 квадратним кілометрам.

Між Україною й сусідніми державами вздовж її державного кордону (5000 кілометрів) майже немає таких перешкод (за винятком Чорного моря й Карпатських гір), які могли б захищати Україну від можливих нападів. Протягом багатьох віків української історії це було однією з головніших причин занепаду української держави, землі якої радо забирали сусіди.

Але після революції в лютому 1917 року український народ знову почав жити своїм власним державним життям в Українській Народній Республіці. 22 січня 1919 року представники всіх українських земель, що були колись зайняті сусідніми країнами, з'їхалися до Києва й урочисто проголосили акт об'єднання цих земель в одній українській державі. Українці Зеленої України разом з іншими народами Сибіру організували свою окрему народну державу. Але російський комуністичний уряд відразу ж розпочав війну проти національних держав України, Кавказу, Білорусії, Польщі та інших країн.

Від 1918 до 1921 року війська Української Народної Республіки боролися проти комуністичної червоної армії, що наступала з Росії. В цей час мало хто в західному світі ясно уявляв, що справді являє собою советський режим і яке нещастя несе він світові. Український народ не мав ні від кого допомоги і війська УНР примушені були разом зі своїм урядом відступити на територію Польщі. Але український народ боровся й бореться далі. Ця боротьба йде на рідних землях, а еміграція в свою чергу допомагає народові в його боротьбі. В країнах вільного світу існують українські національні організації, метя яких - боротьба проти комуністичного режиму.

Translate the following sentences:

1. The coasts of England are very beautiful.
2. We'll do it without your help.
3. I'm going from the school.
4. I haven't seen the Carpathian Mountains.
5. The population of the Ukrainian Republic is larger than that of Kazakh.
6. Next year I'll go (to) to Europe.
- * 7. We were there last week.
- * 8. He is going from Salinas.
- * 9. The Major is going away from the Colonel.
10. May I ask you for a pencil?
- * 11. May I ask you for a cigarette?
- * 12. May I ask you for a dictionary?
13. He takes money from /his/ father.
- * 14. I always take this dictionary from our teacher.
15. In his store he has many good, expensive things.
16. Come over to our place tomorrow for dinner.
- * 17. They invited us for supper.
- * 18. They make cheese out of milk.
19. What do they make soup out of?
20. They make soup out of water, meat and vegetables.
21. They make copy-books out of paper.
- * 22. In the club there were many students .
- * 23. In our class there were few officers.

INTERPRETING.

розмінювати гроші - to change money
розміняти

to take street-car - сісти в трамвай
/поїхати трамваем/

1. /Продавець/. Good morning, Sir. What would you like?

2. /Покупець/. Мені потрібні дві сорочки номер 37 /тридцять сьомого розміру/.

1. Size 37? We don't have such big shirts. Oh! I know now! You probably gave me the European size. May be you know the American one?

2. Ні, на жаль, не знаю, але думаю, що якщо європейський номер розділити на два з половиною, то вийде американський. Отже, мені потрібний приблизно п'ятнадцятий розмір. Чи ви маєте такий номер?

1. Yes, of course; what color do you want?

2. Одну білу й одну сіру. Скажіть, будь ласка, котра зараз година? Мій потяг відходить за чверть шоста, а мені ще треба купити декілька речей. Боюсь, що вже пізно.

1. It's exactly 4:45 right now.

2. А коли закривається ваш магазин?

1. At 5:30. Don't worry; you still have a lot of time. Here are your shirts.

2. Дякую. Скільки з мене? Це сорочки, що коштують по 3.95, чи не так?

1. That's right. The shirts are \$7.90.

2. Чи ви можете розмінити мені 20 доларів? Ой, ой, ой, уже за п'ять п'ята, а в мене ще багато різних справ.

1. Don't forget your change - \$12.10. Good-bye, Sir.

2. До побачення. Ой, я зовсім забув, що мені ще треба купити шкарпетки. Ви можете показати мені темносині шкарпетки номер одинадцять з половиною.

1. With pleasure. Here they are. They cost \$1.50 a pair.
2. Півтора долара? Але в інших магазинах такі шкарпетки коштують сіддесят п'ять центів!
1. That may be true but you can wear those (use - надіти їх) only two or three times and then you have to throw them away. And these you can wear (use - носити) several months.
2. Ні, ні, дякую. Ці шкарпетки занадто дорогі для мене. Мені здається, я колись бачив у вас на полиці шкарпетки по 85 центів.
1. Unfortunately we don't have any now, but we'll get some again in a few days. Perhaps I can show you a nice necktie?
2. Краватку? У мене, правда, краваток до біса, але он та, рожева, не погана. Можна подивитися?
1. Certainly. It's a very good one and not expensive, either.
2. Як ви думаєте, вона підходить до сірого спортивного костюма?
1. I think it will. I see you have very good taste. May I offer you something else?
2. Ні, дякую. Загорніть краватку разом із сорочками.
1. That makes \$1.04. Thank you, Sir.
2. Чи ви не можете сказати мені, де тут зупинка автобуса номер 21, що йде до вокзалу?
1. It's right in front of this building, at the street corner. But I think you are wrong (mistaken): No. 21 won't take you to the R.R. Station. You better take No. 27.
2. Дуже дякую. Добре, що ви сказали мені про це, бо я міг би поїхати в протилежному напрямку.
1. In order to get to the station you should change buses. Ask the driver where to get No. 8, which goes directly to the station.
2. Скільки потрібно часу, щоб доїхати до вокзалу?
1. I can't tell you exactly, but not more than 15 minutes. When does your train leave?
2. Справа в тому, що я й сам не знаю точно. Здається, о 6.10.
1. Tell me where you are going. I have a time-table in my pocket and I can tell you when your train is leaving.
2. Бачите, я їду до знайомих, що мешкають /живуть/ у Калістобі. Ви знаєте, де знаходиться Калістога? Це, здається, миль сто звідси.

1. To Calistoga? Wait a minute, please. Here it is - there's one at 4:48. But you've missed it already. The next one leaves at 6:12. You were almost right.
2. Дуже добре. Значить, я ще зможу повечеряти.
1. May I suggest (advise) that you go to our restaurant, on the first floor?
2. Так, це дуже зручно, бо це дуже близько. Я не втрачу багато часу й не запізнюся на потяг.
1. You are right; it's a very unpleasant feeling when you come to a station and see that the train has already left.
2. Тому я буду поспішати. Дуже вдячний вам за вашу допомогу. До побачення, всього найкращого.
1. Good-bye, Sir. Come again.

РБ 7200-5-SB

1. Але ви вже пропустили його.

Анґлія /ж/	England
Білорусь /ж/ Білорусія /ж/	Byelorussia, Whiteruthenia
Білоруська Радянська Соціалістична Республіка /БРСР/	B.S.S.R.
Буг /ч/	Buh (Boh)
вигляда́ти - ви́глянути вигляда́ю ви́гляну вигляда́еш ви́глянеш вигляда́є ви́гляне вигляда́ємо ви́глянемо вигляда́єте ви́глянете вигляда́ють ви́глянуть	to peer, to look
влива́тися - влі́тися влива́ється уві́лється	to fall in, to flow in
впада́ти - впада́є	to fall into
Дале́кий Схід	Far East
Дністе́р/ч/	Dnister
Доне́цький кряж	Donets range
засе́лений, -а, -е, -і	populated
Іта́лія /ж/	Italy
Кавка́з /ч/	Caucasus
Каза́хська Радянська Соціалістична Республіка	Kazakh S.S.R.
Казахста́н /ч/	Kazakhstan
Карпа́тські го́ри /Карпа́ти/	Carpathian Mts.
Кри́мські го́ри	Crimean Mts.
коло́нія /ж/ колоні́ї	colony
кряж /ч/ кряжі́	range, ridge

Куба́нь /х/

Kuban

межува́ти

to border

межує

межуєш

межує

межуємо

межуєте

межувать

Молда́вська Рада́нська Соціалістична Республіка /МРСР/ Moldavian S.S.R.

Молда́вія /х/

Moldavia

Росі́йська Рада́нська Федера́йна Соціалістична Республіка /РСФР/ Russian Soviet Federated Socialist Republic

Росі́я

Russia

Руму́нія /х/

Rumania

соціалістичний, -а, -е, -і

socialist

текти́

to flow, to run, to stream

течу́

течеш

тече́

течемо́

течете́

течу́ть

тере́н /ч/
тере́ни

territory, terrain, ground

Украї́нська Рада́нська Соціалістична Республіка /УРСР/ Ukrainian S.S.R.

Украї́на /х/

Ukraine

федера́тйний, -а, -е, -і

federated

Франці́я /х/

France

явля́ти

to show, to display;

являю́

to represent

являєш

являє́

являємо́

являєте́

являю́ть

явля́ти собі́

to be

ARMY-ALS-PM, CALIF-56-50-1228

